

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2019.
október

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS Z

266

Nagykőrös

Fotó: Papp Elek

A Magyar Építész Kamara aktuális hírei
Interjú főépítészekkel
Építészet gyerekeknek

Austrotherm hőszigetelő anyagok
Időtálló minőség

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2019.
október

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

É P Í T É S Z

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Felhívás	2
A MÉK Elnökségének határozatai	2

Interjú főépítészekkel

Mátészalka, Rácalmás, Veresegyház – Zsigmond László	9
Nagykőrös – Tényi András	14
Pannonhalma – Kuslits Tibor	18

Építészeti gyerekeknek

Fény- és építészeti témájú epocha az Óbudai Waldorf Iskolában	26
Oktatással és neveléssel a biztonságosabb környezetért	28
Safecity – felsőoktatási mintaprojekt a PTE Műszaki és Informatikai Karán	30

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 266. szám | 2019. október

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Hajnóczy Péter, a MÉK elnöke | Főszerkesztő: Eltér István | Felelős szerkesztő:
Tatai Mária | a MÉK hírek szerkesztője: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsrta utca 2., telefon/
fax: 06 1 318 2944, e-mail: mek@mek.hu, www.mek.hu Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. H-1021
Budapest, Tárogató út 26., telefon: 06 30 964 9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész
Kamara elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti hírlevélre.

266

Felhívás

A Magyar Építész Kamara Felügyelő Bizottságából Kampis Miklós, továbbá az Etikai-Fegyelmi Bizottságából Somogyi Judit lemondott tisztségéről.

A Kamara soron következő tisztújítása 2021-ben esedékes, ezért a választási ciklus végéig a megüresedett helyekre keressük a megfelelő jelöltek személyét.

A MÉK Elnökségének döntése értelmében a következő küldöttgyűlés időpontja 2019. december 6. A jelöltállításra vonatkozó határidők:

- ▶ felhívás közzététele: 2019. szeptember 7., szombat
- ▶ jelöltállítás határideje: 2019. október 27., vasárnap
- ▶ jelöltlista véglegesítése: 2019. november 11., hétfő
- ▶ küldöttgyűlés: 2019. december 6., péntek

Kérem, amennyiben van a tisztség betöltésére alkalmas jelölt személyére javaslata, írásban postai úton (1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2.) vagy e-mailen (jelolobizottsag@mek.hu) jelezze a MÉK Országos Választási Jelölőbizottságának címezve!

Bálint Imre DLA

a MÉK Országos Választási Jelölőbizottsága elnöke

A MÉK Elnökségének határozatai

9/2019. (03.01.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag egyetért azzal, hogy megbízza Püski Andrászt az építész kamarai szakmagyakorlók számára önkéntes alapon működő felelősségbiztosításra online lehetőség kidolgozásával, a biztosítók versenyeztetésével és a rendszer működtetésével. Felhatalmazza az elnököt és a főtítkárt a megállapodás szerinti kapcsolattartásra.

10/2019. (03.29.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a MÉK-MÉSZ diplomadíj jelenlegi rendszerét megfelelőnek tartja, a bizottság tagjain nem kíván változtatni.

11/2019. (04.25.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy döntött, hogy felkéri dr. Püski Andrászt, hogy készítse el a MÉK honlapjához a szükséges biztosítási és tájékoztatósi anyagokat, közzétételre alkalmas módon.

12/2019. (05.23.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 9 igen szavazattal, egyhangúlag, írásos szavazással úgy döntött, hogy elfogadja a MÉK 2018. évre vonatkozó, „kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített éves beszámolója és közhasznúsági melléklet” c. anyagot.

13/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

Az Elnökség megtárgyalta egy kamarai tagja által benyújtott kérelmet, és megállapította, hogy összetett a probléma és többlépcsős az ügy. A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy döntött, elvileg elképzelhetőnek tartja, hogy a felvetett probléma precedens voltára tekintettel szakértői véleményt szerezzen be a Szerzői Jogi Szakértői Testületől, hogy a jogutód nélkül megszűnt állami vállalatok esetében, az 1969. évi III. törvény hatálya alatt munkaviszonyban létrejött tervek felhasználási joga visszahármlott-e a tervezőre, vagy ha nem, úgy mi lett annak jogi sorsa. Ehhez az Elnökségnek szüksége van a szóban forgó „tervező cég” megszűnéséről és utódlásáról szóló teljes anyagra, ezt követően tudja a MÉK Elnöksége érdemben tárgyalni a következő lépésért.

14/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a TT tagozat 11 szakértője részére a területrendezési törvény módosításának véleményezéséért összesen 430 000 Ft szakértői díj kifizethető.

15/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy a megyei területrendezési tervek véleményezését „helyi”, megyei kompetenciá-

nak tartja, ezért jelen határozatával lehetőséget kíván biztosítani azon területi kamarák számára, akik a véleményezésben részt kívánnak venni. A MÉK Elnöksége tehát felhatalmazza a területi építész kamarák elnökségeit, annak érdekében, hogy a MÉK nevében a megyéjük területrendezési tervét véleményezhessék.

16/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúlag úgy dönt, hogy az MSZB-be Fáy Pirost tagként, Dulácska Zsoltot pedig helyettesként delegálja.

17/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 6 igen szavazat és 1 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a 2015. február 6-ai megállapodást „a Közlöny és az Évkönyv szerkesztéséről és kiadásáról, a Honlap és Hírlevél szerkesztéséről, továbbá a hirdetési felületek értékesítéséről” a MÉK és a MÉK Nonprofit Kft. között 2019. december 31-ével meg kívánja szüntetni.

Felhatalmazza Szalay Tihamér alelnököt, Tutervai Mátyás alelnököt, Hajnóczy Péter elnököt, Eltér István ügyvezetőt, Kovács Zsófia főtítkárt az ütemezés és az előkészítés kidolgozására azzal, hogy a jelenleg hatályos Publicitas-Art Média Kiadóval kötött szerződésben rögzített határidő nem módosul.

18/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége 4 igen szavazat és 3 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy a MÉK Nonprofit Kft. által kötött szerződésekkel kapcsolatban értékhatar kerüljön bevezetésre.

19/2019. (07.05.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége felkéri 5 igen szavazat és 2 tartózkodás mellett dr. Enczi Jánost, hogy tegyen javaslatot a kft. alapító okiratának módosítására az értékhatarral és az ellenőrzéssel kapcsolatban.

20/2019. (08.09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúan úgy dönt, hogy a 17/2017. (06. 02.) sz. MÉK Elnökségi határozatát visszavonja. A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 5. § (2) bekezdésében előírt véleményezést az illetékes területi építész kamarával együttműködve, az általa kijelölt véleményező szakértő bevonásával a MÉK látja el.

21/2019. (08.09.) sz. MÉK Elnökségi határozat

A MÉK Elnöksége egyhangúan úgy dönt, hogy a MÉK következő küldöttgyűlésének időpontja 2019. december 6.

MAPEI hőszigetelés

Rendszer
minden szín
alatt.

Bármelyik MAPEI hőszigetelési rendszerünket is választja - *Trend, Premium, Komfort* vagy *Mineral* - azzal **egy bevizsgált minősített rendszert** vesz, amelynek része a **kiváló pára- és vízáteresztő képességgel rendelkező vakolat** is. A V1W3 tulajdonsággal rendelkező vakolataink biztosítják, hogy **háza fala ne koszolódjon, ne fakuljon ki** a napsütés hatására, jó legyen a **színtartása** is, ellenálljon a víz káros hatásainak és **ne algásodjon**.

MINŐSÉG + KIVÁLÓ HŐSZIGETELÉSI KÉPESSÉG + TARTÓSSÁG

/mapeihungary

www.hoszigeteles.mapei.hu

AGASZTOK • FUGAZOK • ÉPÍTÉSKÉMIAI TERMÉK

Sarnaweld indukciós rögzítés lapostetőkhöz

Sika

Mint az építőipar más területein, úgy a tetőszigetelés esetében is a Sika név egyet jelent a magas minőséggel és innovatív megoldásokkal. Akkor is ezek a szempontok domináltak, amikor a vállalat úgy döntött, hogy a Sarnaweld indukciós rögzítéssel teljessé teszi a műanyag-lemezes tetőszigetelési rendszerét.

Köztudott, hogy a mechanikusan rögzített műanyaglemeztes tetőszigetelési rendszereknél az egyik legfontosabb tényező a szélterhelés, ezért a tetőszigetelő-lemez rögzítését úgy kell méretezni, hogy az ellenálljon a szél nyomó- és szívóhatásainak is.

Az utóbbi időben a viharok ciklikussága jelentősen megváltozott: a szélviharok rövidebb idejűek lettek, azonban egyre gyakrabban és erősebb intenzitással jelennek meg. Ennek megfelelően a rögzítés méretezésénél már nem lehet azokra a számítási adatokra hagyatkozni, melyeket eddig alapul vettünk.

Az időjárás mellett az építési trendek is átalakultak: korábban a műanyaglemeztes tetőszigetelési rendszerek szinte kizárólag ipari épületeken és logisztikai raktárokon kerültek beépítésre, melyek átlagos magassága 5-8 méter volt. A mai gyártó- és raktárépületek azonban nem ritkán 15-20 méter magasak, többszintesek. Viszont minél magasabban helyezkedik el a szigetelendő tetőfelület, annál intenzívebb erőhatások hatnak a tetőszigetelő-lemezre.

E megváltozott hatások miatt, a hagyományos, úgynevezett „átlapolás alatti rögzítés” során a szélszívás által leginkább terhelt zónákban, – sarok- és perem menti zónák – keskeny tetőszigetelő-lemezek kerülnek beépítésre (1,00, 0,77, 0,50 vagy 0,33 m széles). Ugyanis csak így lehet biztosítani, hogy négyzetméterenként elegendő számú csavar rögzítse a tetőszigetelő-lemezt, ami ugyanakkor több hegesztési varratot, anyagvesztést, extra munkát és ebből adódó hibaforrást eredményez. A csavarok ugyanakkor minden esetben perforációt is képeznek a szigetelőlemezen.

Erre kínál korszerű és biztonságos alternatívát a Sarnaweld indukciós rögzítés.

A Sarnaweld indukciós rögzítés során a tetőszigetelő-lemez nem kerül átlukasztásra. A szélterhelés alapján számított indukciós rögzítési pontok nem a lemezátlapolásban, hanem a

szigetelőlemez alatt, a lemez varrataitól függetlenül kerülnek elhelyezésre, és ott kerül indukciós hegesztéssel a rögzítő tárcsára a szigetelőlemez, amely így teljes vízzárás biztonságot jelent. Mivel indukciós rögzítés esetén a rögzítőelem nem az átlapolásban van, így a rögzítési pontok tetszőlegesen bárhol elhelyezhetők. A megfelelő tárcsára mind PVC, mind pedig FPO/TPO tetőszigetelő-lemez ráhegeszthető.

Az átlapolás alatti rögzítés során a rögzítőelem körül a szigetelőlemez a húzó- és a lefejtési erő ugyanazon irányból éri, vagyis csak egy irányból húzódik a lemez, ezáltal a rögzítési pontokban a rögzítőelemekre oldalirányból nemkívánatos nyíróerő is hat.

Ezzel szemben az indukciós rögzítésnél a tárcsára hegesztett szigetelőlemez kiegyenlítően terhelik a rá ható ellentétes irányú húzó- és lefejtő erők, így a lemezt kisebb mértékű megterhelés éri, mint a hagyományos rögzítés esetén.

Sarnaweld indukciós rögzítés előnyei:

- a rögzítési pontok a lemezátlapolástól függetlenek, így a „raszterszerű” elrendezés miatt kiegyenlített szélterhelés éri a tetőszigetelő-lemezt,
- egy tekercsszélesség használható a teljes tetőfelületen → gyors kivitelezés, kevesebb varrat, kevesebb rögzítőelem, minimális anyagvesztés,
- hőszigetelés és vízszigetelés rögzítése egy lépésben → a vízszintes felület gyorsan vízzáróvá tehető, így a hőszigetelés megóvható a váratlan csapadéktól,
- az indukciós hegesztőgép használata egyszerű → nem igényel képzett szakmunkát

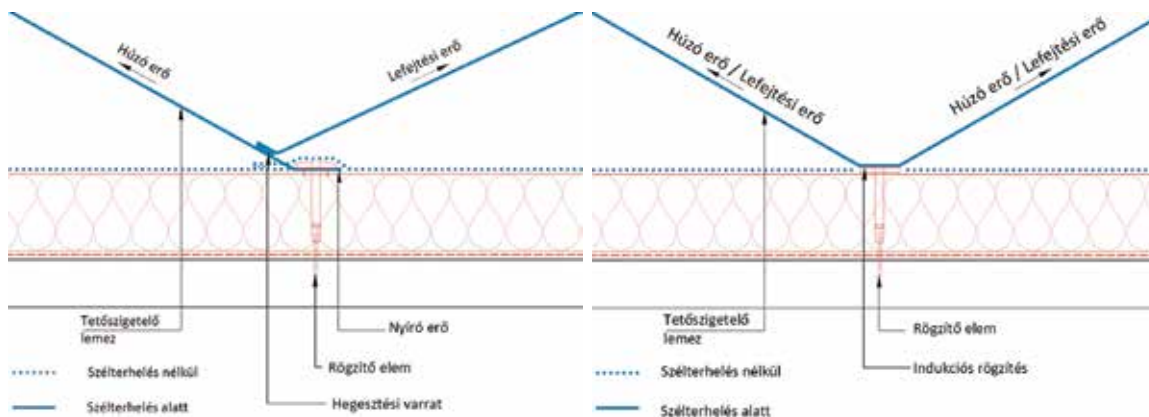
Az indukciós hegesztést kizárólag isoweld TM3000 típusú indukciós hegesztőberendezéssel lehet elvégezni, mely gépeket a Sika Hungária Kft. díjmentesen biztosítja a kivitelezők számára. A rögzítési rendszert alkotó Sarnaweld PVC és FPO/TPO tárcsákat, az azokhoz illeszkedő műanyag dübeleket, valamint a vasbeton, illetve fémfödémhez használatos csavarokat a Sika Hungária Kft. forgalmazza.

A Sika Hungária Kft. minden esetben előre elkészíti a projekt-specifikus rögzítési tervet, amely átfogó információt ad a tetőszigetelőnek a szükséges adatokról (rögzítőelemek darabszáma, hossza, elhelyezési pontjai a tetőzónákban stb.).

Amennyiben bővebb információra van szüksége, kérjük, lépjen kapcsolatba a Sika Hungária Kft. illetékes munkatársával:

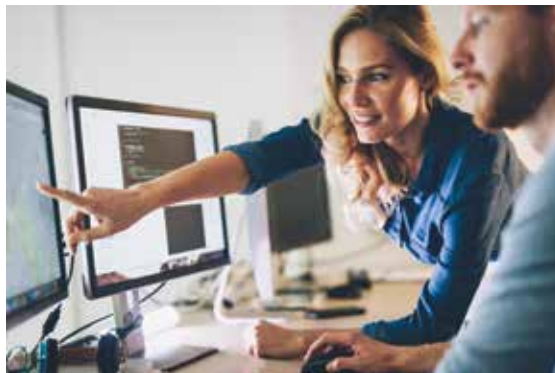

www.sika.hu

Így lesz rend a vállalati dokumentumok között

DMS One

Az ember már csak olyan, hogy a káoszban szereti megérteni a rend erejét. Amikor a számla már elveszett az igazoltatás során, vagy amikor a szerződés-jóváhagyás már követhetetlen, ráébred, hogy irányítani kell a munkafolyamatokat. Amikor jól jönne egy régi igazolás az irattárból, de két hét keresgélés után kiderül, hogy megrágtá az egér, rájön, hogy milyen jó az elektronikus irattár. És csak akkor nyúlna egy jobb adatbázis-megoldáshoz, amikor a hatalmasra duzzadt Excel táblázat már kezelhetetlen.

Kár megvárni ezeket a helyzeteket. A DMS One dokumentumkezelő rendszerei felszámolják a vállalati dokumentumkezelést övező káoszt és strukturált keretek közé szorítják a dokumentumokkal kapcsolatos munkát, legyen szó akár csoportos véleményezésről. Elektronikus dokumentumkezeléssel az iratanyagok nyilvántartása rendezett lesz, és a megfelelő jogosultságok birtokában a kollégák is bármikor hozzáférhetnek a munkájukhoz szükséges dokumentumokhoz, a visszakeresésre fordított idő pedig a töredékére csökken.

A jelenlegi építőipari környezetben különösen nagy szükség van a költségcsökkentő és hatékonyságnövelő megoldásokra. Amikor hónapról hónapra drágulnak az alapanyagok, emelkednek a bérek, nincs idő papírhalmokkal bibelődni, gyorsan kell döntéseket hozni és professzionális projektvezetést kell megvalósítani. Egy DMS One rendszer a legjobb háttér ehhez, mert:

- jól használható adatbázisokat képezve támogatja a vállalat core tevékenységét,
- a dokumentumokhoz kapcsolt folyamatmenedzsment tisztázza a felelősségi köröket, egyértelműsíti a feladatokat és ezzel felgyorsítja a munkát,

- mobil szerződésvéleményezést, számlaigazoltatást tesz lehetővé,
- megszünteti a párhuzamosságokat, csökkenti az adminisztrációra szánt időt,
- redukálja a papírhasználatból és fizikai irattározásból adódó költségeket,
- automatikusan figyelmeztet a dokumentumokban foglalt határidőkre.

A DMS One rendszereivel kezelhetők az elektronikus aláírások vagy az olyan kötelező e-ügyintézési szolgáltatások, mint a cégkapu. A szoftver teljesen automatikusan végzi a kapun keresztül haladó üzenetekkel, dokumentumokkal, vevényekkel és igazolásokkal kapcsolatos feladatokat, így elkerülhető a webfelületre történő belépés és a manuális cégkapuhasználat.

A DMS One dokumentumkezelői több mint 50 féle integrációra képesek, összehangoltan működnek a legtöbb üzleti és vállalati rendszerrel (pl.: SAP, Forrás, LIBRA, EcoSTAT, GD Edwards) és irodai szoftverrel (MS Outlook, Word, Excel).

A további információkért keresse fel honlapunkat!

<https://dmsone.hu/>

DMSone

10 neves építész, 5 téma, 1 Michelin csillagos vacsora

KINGSPAN ARCHITECT'S CIRCLE

Idén először került megrendezésre Magyarországon a Kingspan Architect Circle. A programsorozat célja, hogy összehozza az ország különböző pontjain tevékenykedő kollegákat, régi barátokat, iskolatársakat, akikben egy dolog biztosan egyezik:

SZENVEDÉLYÜK AZ ÉPÍTÉSZET.

Az Architect's Circle névre keresztelt kerekasztal-beszélgetés első magyarországi helyszíne a Textúra étterem volt, ahol **MICHELIN-CSILLAGOS CHEF** látta vendégül nagyrabecsült építész vendégeinket.

A kellemes vacsora mellé érdekes témák dukálnak, így míg az ízletes falatok készültek, Rajki Diána moderálásával a meghívottak a **FENNTARTHATÓSÁGRÓL**, a **TECHNOLÓGIAI ÚJÍTÁSOKRÓL** és a **JÖVŐ KIHÍVÁSAIRÓL** folytathattak szakmai vitát.

Az éjszakába nyúló vacsorán számtalan véleményt, jövőképet és ötletet megismerhettünk, amelyek biztosan **ELŐREMOZDÍTJÁK AZ ÉPÍTÉSZ SZAKMÁT.**

Kövesse nyomon és tudjon meg többet a világ különböző pontjain megrendezésre kerülő Architect's Circle megbeszélésekről a **#kingspancircle** kifejezés alatt vagy a Kingspan Facebook-oldalán!

Jövőre újra találkozunk!

ELŐREGYÁRTÁS

az építőipar hatékonyságának jövője

Előregyártás: Válaszok a munkaerőhiányra

Országos Webinárium
2019. november 6.

Széchenyi István Egyetem, Győr
Menedzsment Campus

További részletek: www.buildrendezvenyek.hu

ÚJ TREND: **Leier**

Ismerje meg a Leier előregyártott betonelemek előnyeit:
a térformálás tervezői szabadságát,
a műszaki megoldások sokszínűségét,
a gazdaságosan kivitelezhető vagy kifejezetten nagy méretek előnyeit,
a gyors helyszíni munka kínálta rugalmasságot,
a modern gyártástechnológia kínálta állandó anyagminőséget,
a síma felületek miatti kevesebb szakipari munkaigényt,
az elektromos és gépészeti elemek egyszerű előkészítését!

ELŐREGYÁRTOTT BETON KÉREGFAL- ÉS FÖDÉMPANELEK

MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGI ELŐNYÖK SORA

BERUHÁZÓKNAK, TERVEZŐKNEK, KIVITELEZŐKNEK

www.leier.hu

Egyszerű
tervezés
BIM Object
elemekkel

VELUX lapostetős felülvilágítók Természetesen a tető része

Hatékony bevilágítás

Természetes fény az ötödik homlokzatról a kiváló fényeloszlásért

Lakó- és középületekbe

Jó hőszigetelés $U 0,80-0,87 \text{ W/m}^2\text{K}$ (EN 1873 szerint),
kiváló zajcsökkentés $R_w 36 \text{ dB}$

Kényelem és komfort

Választható fix vagy távkapcsolóval nyitható ablak,
akril vagy polikarbonát anyagú, víztiszta vagy opál kupolával

www.velux.hu/szakembereknek

Megbízható termékrendszer ●

Egyszerű tervezés ●

Gyors beépítés ●

VELUX®

Életre keltjük a fényt.
1942 óta

Régi telefonközpontból modern lakóház

Klasszikus magasépítés MEVA zsalurendszerrel

A főváros szívében, az 5. kerületben a Szervita téren található az a luxus lakóépület és hotel, amelyről mostani látványa alapján nem is gondolnánk, hogy itt az egykor buzgó Belvárosi Távbeszélő Központ üzemelt a mindennapokban. A hatalmas átalakításhoz a MEVA biztonságos, kifinomult termékínálatát és komplex rendszereit használták, az eredmény pedig maga a stílus, az elegancia és az okosan megtervezett életterek.

Az Emerald Residence épülete exkluzív, a magyar piacon eddig nem létező kategóriát teremt a fővárosi és főként a belvárosi piacon, amely a legigényesebb közönség elvárásait is képes kielégíteni. Az Óbudai Építéstudió vezető építészei, Peschka Alfréd, Nemes Bertalan és Csernik Tamás által tervezett egyedi lakóház és boutique hotel építészetileg, anyaghasználatában és szolgáltatásait tekintve is egyedi kategóriát képez, a szakirodalomban a „Landmark” lakásfejlesztések nevet viseli.

Ezt az érdekes beruházást számtalan szempontból vizsgálhatjuk és elemezhetjük. Most nézzük, milyen kihívásokkal kellett szembenéznük a kivitelezőknek a zsaluzás során és azt, milyen eszközök és módszerek felhasználásával oldották meg a feladatokat.

Az átalakítás során az épület nagy részét, ahol a lakások kerülnek kialakításra, egészen a második emeletig kellett visszabontani, majd erre épült vissza hat új szint, monolit vasbetonból. Az összesen nyolcszintes épület három legfelső szintjén felfelé egyre csökkenő alapterületű tetőteraszok találhatóak a Szervita tér felől. A Petőfi Sándor utcai homlokzat 2,5 méter mélységű sávját a földszintig

kellett bontani, majd új pillérek és födémek zsaluzását, betonozását követően újjáépíteni. Ennél a szárnynál a 4,75 méter magas szerkezetek zsaluzására a MEVA MAMMUT rendszer nagy teherbírású, gyors és daruzható, fal-, illetve pillérzsaluzatait használták. A MAMMUT XT alkalmazásakor az okos kombi átkötési hellyel egy kézmozdulattal három átkötési mód között választhattak. Minden elem szimpla- és kontraoldali zsaluként is bevezethető átszerelés nélkül, ezzel jelentős időráfordítás takarítható meg, és leegyszerűsíti a logisztikát is. Az építkezéskor az 1000 négyzetméteres födém szintek zsaluzására a költséghatékony és tetszőlegesen kombinálható MevaFlex födémrendszer nyújtotta előnyöket élvezték. A MevaFlex hagyományos fatartós födémzsalu alkalmazható minden alaprajzhoz, különleges terhelési esetekben és tetszőleges födémvastagság esetén is ideális. A födémek az ütemterv betartása érdekében, a téli időjárási körülmények miatt két teljes szintnyi zsalukészlettel épültek.

Az épületszárny része egy telefon adótorony is, amelyet a kivitelezés teljes időtartama alatt meg kellett védeni a sérülésektől. Az épületsarokban a torony sraffozott területét a földszintig vissza kellett bontani, ezt követően pedig rohamtempóban – egészen pontosan hetente 1 szint – épülnek újra ezen a területen a pillérek, a falak, a liftakna és a födémek. A bontáskor megszűnő lépcsőház miatt és a feljárás biztosításához felállítottak egy 33 méter magaságú MEVA lépcsőtoronyt.

A falak és a liftaknák is a MAMMUT falzsaluval, míg a pillérek a CaroFalt pillérzsaluzati rendszerrel épülnek, a födémek zsalurendszerére pedig MevaFlex.

A Városház utcai, illetve a belső udvarra néző szárnyat, amely hotelként fog üzemelni, a negyedik emeletig kellett visszabontani, de a liftakna megépítése érdekében egy bizonyos födém szakaszt egészen a földszinttől kellett újjáépíteni. A födém alatti megerősítő, függőleges szerkezetek zsaluzásához az AluStar rendszer kézi mozgatású és 60 kN/m² teherbírású falzsalurendszert használták. Az AluStar rendszer legnagyobb 270/90 méretű eleme is csak 65 kg, így könnyen és gyorsan mozgatható, amely hatékony munkát biztosít. Az AluStar súly és teljesítmény szempontjából a legjobb falzsalu. Tökéletesen kiegészíti a nagytáblás StarTec zsalut olyan helyeken, ahol darut nem lehet használni, így például egy V. kerületi szűk utcában is.

További információ: www.meva.net

Mátészalka, Rácalmás, Veresegyház

Főépítész: Zsigmond László

Miért és hogyan lettél főépítész?

Röviden nehéz elmondani, ugyanis jelenleg három helyen vagyok főépítész. Nem hivatalos viselő ember, hanem tanácsadó főépítész, ami azt jelenti, hogy hetente-kéthetente, a szükséges időpontokban megyek és dolgozom. A főépítészti rendszerben például van kerületi főépítész vagy megyei jogú városi főépítész – ők nem szerződéses módon működnek, a főépítésznek alkalmazottként hivatalos viselőnek kell viselnie. De egy városi főépítész szerződéses viszonyban is lehet. Ez fontos aspektus. Nem sokan vagyunk így sajnos, kb. százan az országban.

A tartalmi dolgokkal szeretek foglalkozni, nem adminisztrálom sehol. Tanácsadó főépítészként foglalkozom az ügyekkel, tartom a kapcsolatot jegyzővel, polgármesterrel, testülettel, de nem írok jegyzőkönyvet, ez a helybeli kollégák feladata. Ha pl. településképi véleményt kell kiadni, én csak leírom a szükséges két-három mondatot.

Az építési osztály csinálja ezt?

Építési hatóság Veresegyházon és Rácalmásán nincsen, de építési-műszaki-beruházási iroda minden önkormányzatnál van. Az egyszerűbb ügyekben ők járnak el. Akármennyi időt el lehetne egy településen tölteni, de én alapvetően építész vagyok, aki főépítész feladatokat is ellát. Hívtak megyei jogú városba is főépítésznek, de nem mentem, mert az teljes embert kíván. Ha megkeresnek, és tisztességes feltételrendszer van, amelyben jól és hasznosan lehet dolgozni, azt vállalom. Nem könnyű a három várost felvállalni az építészség mellett, de még érzek magamban hozzá erőt.

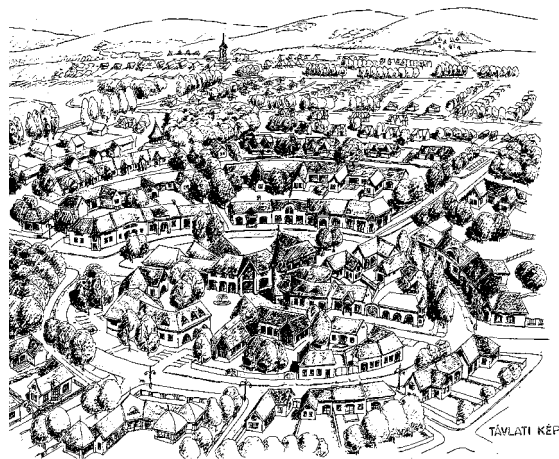
Veresegyházon 1989-ben adódott egy munkakapcsolat az akkori tanácselnökkel, Pásztor Bélával, aki azóta is polgármester, és most a 82. évében jár. Ekler Dezsővel és Bata Tiborral egy idősök otthona épületéhez vázlattervet rajzoltunk, melynek kiviteli tervét később én rajzoltam meg. 1992-ben elkészült az első ütem, ezután Pásztor Béla megkeresett, hogy van egy terület, amelyre készítettett a geodétákkal egy telekosztást, megnézném-e. Az akkori ismereteim és bátorságom azt mondták velem, hogy ne egy geodéta osszon telkeket, hanem a városrendező meg az építész, és utána dolgozzon a geodéta. Elmondtam, hogy előtanulmányokat kell végezni, meg kell nézni a településrendezési összefüggéseket, ki kell alakítani egy beépítési koncepciót – hol, milyen házakat szeretnénk, hogyan legyenek elrendezve, milyen közlekedéssel, milyen zöldfelülettel, milyen utcaserkezettel –, és ha ez megvan, akkor lehet rendezési tervet csinálni. Pásztor Béla ezt meghallgatta és azt mondta: „Jó, tudna-e ilyen rajzolni?” Mondtam, hogy tudnék. És akkor elkezdődött egy munka. Ennek különös előtörténete is

van: Veresegyház a földkárptólásból 600 hektár földet vásárolt meg a település számára! Ezért volt fejlesztésre alkalmas területe, melynek egyik része a 64 hektáros „Csonkás”, amelyen kb. 360 telek keletkezett, és kb. 1000-1200 ember költözött később oda. Egy önálló falu tulajdonképpen. Ebben az időszakban Veresegyház 6500 lelkes település volt. A rendszerváltás után Budapestről sokan szerettek volna kiköltözni, így két hónap alatt Pásztor Béla az összes telket eladta úgy, hogy még nem volt meg a terv. Az első héten 900 forint volt egy négyzetméter, a második héten 1000 forint, a harmadik héten 1050, és így ment fölfelé. Közben elkészült a terv, a telekosztás, az utcahálózat-szerkezet – és megvolt az összes telektulajdonos. Akkor összehívtunk egy gyűlést, hogy bemutassuk a terveket. Rettegtünk, hogy megbukunk, de tetszett az embereknek. Elfogadták a beépítést, és megkezdődött az osztozkodás, hogy melyik telek kié legyen. Aki először fizetett be, az választhatott először, aki utolsónak, az volt az utolsó.

Ki voltak már karózva a telkek, és a tulajdonosok kimentek, hogy megnézzék: amit a térképen kiválasztottak, az hol is van a valóságban. Ekkor még eldönthették, hogy tetszik-e nekik vagy sem. Vállaltam, hogy a kérdéseikre válaszolok, elmondom, mik azok a feltételek, amiket be kell tartani. Ez hamar lezajlott, de utána jött a következő kérdés: mi lesz, amikor elindul a tervezés, hogyan fogják ezeket a szabályokat az építésszek megtudni, betartani, ki fogja ezt ellenőrizni. Akkor azt mondtam, hogy volt már ilyenre példa, Makovecz Imre is, mások is csinálták, főépítész körben el lehet látni ezt a feladatot,

Veresegyház, Katolikus Gimnázium

Veresegyház, Csonkás

és én elvállalom egy tanácsadói főépítési megállapodással. Akkor itt vagyok minden kedden és egyeztetek építészekkel, megrendelőkkel, megnézzük a szabályzatot, a vázlatterveket, jóváhagyom stb. Így kezdődött a veresegyházi főépítészségem 1993-ban. Azután fejlesztettünk egy 100 hektáros „ligetek” és egy 63 hektáros „hegyek” városrészt. Később óvodát, iskolát kellett építeni. Intenzíven belefolytam a munkákba, vázlatokat készítettem, aztán megbízás lett belőlük, és meg is épültek. Idővel a feladatköröm is kiterjedt, és így jutottunk el oda, hogy mai értelemben vett főépítési feladatot is elláttam. Időközben elkészült a főépítési rendelet, 1997-ben az építési törvény az új OTÉK-kal, ezeket be kellett vezetni az ottani életbe, illetve az ottani életet igazítani a szabályokhoz. Ez egy 30 éves, hosszú folyamat.

Nagyon szerencsés, hogy sikerült a polgármesterrel hosszú távon jó kapcsolatot tartani.

Igen, meghatározó egy jó polgármester, de a fejlesztéshez kellene még sokan: a közösség, aki a vitáival meg az egyetértésével részt vesz a dolgokban. Kell egy jó jegyző, mert nála csapódnak le a jogi problémák, és a műszaki kollégák sem mindegy, hogy hogyan állnak hozzá. Ezt a társadalmi szövetet is folyamatosan építeni kell. A főépítés szerepe is meghatározó, de csak a sok szereplővel együtt lehet ezt csinálni.

Működnek itt tervtanácsok?

Nem tartunk tervtanácsot egyik helységben sem. Aránytalanak tartom, hogy azért üljön össze öt építész, hogy megnézzék két családi házat. Néha jó lenne, de ezt a vaglyagosságot nem lehet jól működtetni. Van olyan hely, ahol azt mondják, hogy x négyzetméter fölött zsúri kell, az alatt nem kell. Én azt mondom, hogy főépítési tanácsadás van, én véleményezek. Ma az új rendeletek alapján van szabályozási tervünk, települési arcuati kézikönyvünk, van településképi rendeletünk, és ezekben elő van írva, hogy mit lehet építeni. Nem kötelező tervtanácsot működtetni, de a polgármester a településképi véleményt a főépítész véleménye alapján adja ki. Az építési engedélyezési eljárásokban és a nem engedélyköteles bejelentési eljárásokban is részt kell, hogy vegyék. A családi házak esetén már van lehetőség kötelező egyeztetés lefolytatására. Megmondom őszintén, hogy etikai aggályom is van, ami a zsúrizást illeti. Sok helyen kész tervet zsúriznak. Ezt hibásnak tartom abból a szempontból, hogy elkészül egy komplett munka, kidolgo-

zott engedélyezési terv, az összes számítással, és akkor az építések elkezdene okoskodni, hogy szerintük ez most ilyen olyan. Azt gondolom, hogy nem ez a helyes eljárás, hanem akkor kell szólni először, amikor a telket veszik. A csonkási történetből megtanultam, hogy ha az illető odajön és elmondja, hogy mit szeretne, meg tudom mondani, hogy igen, ilyen ház lehet oda építeni, ezt a telket megveheti nyugodtan. Volt, amikor azt mondtam, hogy kell keresni egy másik telket, de tudok ajánlani olyat, ami az ő gondolatának megfelel. Tehát az építész akkor teszi jól a dolgát, ha időben tud megjelenni azzal az információval, ami fontos az építendő számára, és nem kerül olyan helyzetbe, amikor már egy rossz döntést kell korrigálni.

Végül is az egyetlen is így tanultuk, de ez inkább csak egy ideál...

Ez az ideál helyes. Azon dolgoztam sok évig, hogy akiben fölmerül a telekvásárlás gondolata, annak mindig mondják meg a kollégák, hogy mielőtt megveszi a telket, beszéljen a főépítéssel.

És ez olajozottan működik?

Nem olajozottan, hanem életszerűen. Ez egy alapvetés, azután legyen tervezési program, készüljön beépítési vázlat, azt hozzák el megmutatni, mert akkor még mindig könnyebb igazítani a dolgon. Az a legrosszabb, ha kész tervet hoznak.

Mit szólnak mindehhez az építészek, szeretik ezt a módszert?

Szerintem igen, mert megkímélem őket a fölösleges munkától, és akkor kapják meg az információt, amikor értelme van. Ha beleszeret az építendő egy házba, amelyet a tervezője megrajzolt, onnan nehéz küzdelem azt kiigazítani, míg ha menet közben látszik, hogy hiba van, mert a gondolat jó, de nem oda kell tenni a házat, akkor még a beépítési koncepció során lehet korrigálni. Egy ekkora településen, azt gondolom, hogy tisztességesen tudjuk ezt így működtetni. Ez mindhárom önkormányzatnál hasonlóan van: részt veszünk a folyamatban, képviselni tudjuk az értékvédelem, az utcakép, vagy egyáltalán az építészeti tartalom fontosságát.

A Települési Arcuati Kézikönyv készítése folyamatát is végigkövették?

Igen, de túl gyorsan kellett megcsinálni. Egyébként, ekkora településeken azt, hogy mi érték, mi nem, lehet tudni.

Nem is oszt-szoroz az elkészült mű, vagy használják azért?

Segít, mert a helyzet, ami ezáltal keletkezett, tisztességesebb, mint ami korábban volt. Sajnos, egyre több szabály van és egyre bonyolultabbak, de ez az élet velejárója. Viszont egy dolgot figyelembe kell venni: hogy a jó ház nem az előírásokból következik. De lehet a jogi környezet olyan, amely segíti, hogy jó ház keletkezzen.

Netán gátolja...?

Adott esetben olyan is van, akkor változtatni kell a jogon, helyi eljárással, helyi településképi rendelettel. Ehhez kell 20-30 év, hogy csiszolódjának a szabályok. De ha minden öt évben egy teljesen új szabályrendszert alkotunk...

Az örület...

Most azt gondolom, hogy az az irány, amely 1997-től elindult, viszonylag jó, inkább az a gond, hogy a kapcsolódó szakmai szervezetek ismeretei hiányosak ahhoz, hogy egy szabályozási tervben mit is kell véleményezni.

Milyen szervezetekre gondolsz?

Például az örökség-, környezet-, természetvédelemre. De lehetne sorolni a többit is. Az új építési törvény után minden szakhatóság elkészítette a saját törvényi megújítását. De ezeket az építési törvénnyel senki nem hangolta össze. Azok, akik a saját szabályaikat használják, nem pontosan értik, hogy a szabályozásban mi a lényeg, és ebből adódnak konfliktusok. Itt vannak leginkább hiányosságok. Ezek az együttműködések nehezebbek. Miután odáig jutottunk, hogy egy szabályozási tervmódosítás másfél év lett, rájött az államigazgatás, hogy ez tarthatatlan. Ma már, ha van egy kiemelt beruházás, akkor tárgyalásos eljárásban egy állami főépítéssel két hónap alatt meg lehet valósítani egy szabályozási módosítást.

Csak kiemelt beruházásnál?

Igen, egyébként pedig egy fél év alatt. Ez lassan érő, hosszú társasjáték, amelyben a civileknek meg a helyi közösségeknek is van szava.

Ez hogyan működik a civilekkel, a helyi közösséggel?

Vannak lakossági fórumok, szabályozásitervegyeztetések, de folyósói beszélgetésekben is előkerülnek a problémák. Ha kapcsolatban vagy olyan emberekkel, akik valamiféle befolyással vagy véleményalkotási képességgel bírnak, akkor ezeket előbb-utóbb meg lehet beszélni.

A három településről tudnál olyan példát mondani, ami nagyon jól sikerült, vagy ami nehézséget okozott?

Rácalmáson 1988-ban jártam először. Makovecz Imrét kereste meg az akkori tanácselnök, Schrick István, hogy faluházat szeretne építeni. Imre megkérte, hogy menjek és beszéljek vele az elképzeléseiről. Volt ott egy szép kúria, kicsit leharcolt állapotban, azt szerették volna átalakítani faluháznak. De két általános iskolai osztály működött ebben az épületben. Azt a kérdést kellett föltennem, hogy mi lesz ezzel a két osztállyal, ha faluházat építünk.

Eddig erre nem gondoltak?

Volt egy idea, hogy jó lenne egy faluház. A településen a hetvenes években épült egy títusterv-iskola, csak kinőtték, és egyszerűbb volt ebbe a kúriába betenni az osztályokat. Ha nagyon

kellett volna, akkor vissza lehetett volna költöztetni egy kis átalakítás-felújítás után ezt a két osztályt, és akkor megépíthetjük a faluházat. De ez csak „tűzoltás” lett volna az iskola problémájára. Ezért elgondolkodtunk, mit lehet az iskolával csinálni. Azt mondtam, ez egy beton épület, tegyünk rá egy kalapot, a kalapba négy-öt osztályt el tudunk helyezni, és ez legalább tartósan megoldja az iskola növekedési problémáját. Ez meg is valósult 1992-ben, és boldogok voltak, hogy az iskola jól működik. De közben rendszerváltás volt kilencvenben, és a faluházépítés egy másik dimenzióba került.

Miféle dimenzióba? Nem folytatódott a program?

Rácalmásnak nem volt faluházépítésre pénze. 1992-ben már más konstelláció volt, tehát az a gondolat, ami korábban működhetett volna, már nem volt életképes.

Veresegyház, Mézesvölgyi Iskola

Veresegyház, Ligetek

Tehát ez volt a kezdet Rácalmásan.

Igen, ez volt a történet első fele. De ennek az iskolának volt egy második üteme, amely az engedélyezési terven meg volt rajzolva, de csak 2008-ban, már EU-s pályázattal valósult meg. 2009-re készült el teljesen az iskola. 1992-től 2009-ig ez 17 év, és nem állt meg az élet. Jó, hogy megvolt a terv, amit be lehetett a pályázatra adni. Ehhez kapcsolódó történet: amikor itt jártam megismerni a falut, volt egy gyönyörű kúria a Duna-parton, ahol libatelep működött, és nem tudunk a közelében beszélgetni a polgármesterrel, mert olyan hangosan gágogtak a libák. Mondtam, elviselhetetlen, hogy a falunak ezt az értékes részét, a Duna-partot nem lehet használni, mert a libák ott jönnek-mennek. Bár gazdaságilag fontos dolog volt, de nem oda való. Ráadásul Rácalmás Budapest után szinte az első Duna-part, amit használni lehet, egyrészt, mert elég tiszta már a víz, másrészt mert van egy nagy sziget, amelyet egy kis Duna-ág választ csak el a településtől. És nincs beépítve, egy nyaraló sincs, merthogy ott építési tilalom volt. Azután 2002 körül átkerült a Bábolna Zrt.-hez a libatelep. Később eladóvá vált a terület, az önkormányzat pedig meg akarta venni. Persze egy vasuk sem volt, fel kellett venniük ötvenmillió forint hitelt, és sikerült! Nem az egészet, de a kúriát és a közvetlen környékét megvásárolták, és elindult egy pályázat. Első körben a műemléket és a környezetét tettük rendbe, a második ütemben egy ökoturisztikai pályázatot lehetett megvalósítani EU-s pénzből, és azzal együtt a maradék területet megújítottuk. Persze sok más dolog is történt közben, de most arra szeretnék fókuszálni, hogy a kezdet: a faluház-gondolat, az iskola átépítése, annak 17 év utáni befejezése, mellettük egy régi vágy, hogy a kúria-műemléket hogy lehetne rendbe tenni... ez keserves, hosszú történet volt, de végül sikertörténet lett.

Jó, hogy te ilyen türelmes ember vagy, bírod évtizedeken átnyúlni.

Nem jelentett ez problémát, mert én éltem az építész életet, és egyszer csak megérett a helyzet. De ehhez azért mindig észnél kell lenni. Kell tervnek lenni a pályázathoz, a pályázatot meg kell nyerni, ahhoz az önrészt hozzá kell tenni, meg kell találni azt a kivitelezőt, aki nem ver át, és utána még működtetni is tudni kell az épületet. Ez így röviden elmesélve könnyűnek tűnik, de a napi életben sok munkát jelent.

Mátészalkán 2007-ben kértek fel főépítésznek, és 2008-ban voltak városközpontot megújító pályázatok. EU-s pénz-

ből készültek nagy főtér- és városközpont-rekonstrukciók, épületátalakítások, és ez Mátészalkán is bekövetkezett. Egy régi házat alakítottunk át járási hivattal, az előtte lévő Kölcsey parkot is felújítottuk, megújult a művelődési ház és a színház is. Egy másik pályázatban volt a pártház, a Hősök tere, a Szalkay László tér és egyéb épületek, benne a Makovecz Imre által tervezett Képes kávéházzal. Egymilliárdos pályázati nyeresemény volt, kétszázmilliós önrésszel. Ahhoz, hogy el tudjunk indulni, bizonyos ingatlanokat meg kellett vásárolni, tehát az önkormányzat már kb. 150-200 milliót elköltött, amikor jött 2009-2010, a válság közepe, és az önkormányzatnak 300 milliónyi hitelt fel kellett volna vennie. Ezt nem tudták bevállalni, úgyhogy a tervek elkészültek komplett kiviteli terv formájában, de nem valósultak meg. Viszont most meg fog épülni a Makovecz kormányhatározat segítségével a Képes kávéház, a zöld város program keretében pedig a Szalkay László térrel tudunk foglalkozni, tehát sok minden szépen lassan visszakerül a helyére, egy kicsit más konstellációban, de az a program valamilyen formában folytatódik.

Veresegyházon talán az iskolaépítés volt egy érdekes beruházás. A lakóterület-fejlesztések miatt egyre többen költöztek Veresegyházra, egyre nagyobb igény volt arra, hogy iskola és óvoda épüljön. Még az óvoda hagyján, az kisebb beruházás, de az iskolához az állam sehogy sem akart pénzt adni, mégis nagy bátran elkezdődött az iskolaépítés. Már 1992-ben rajzoltam egy iskolát a tsz területére. A tsz-t csak sokkal később sikerült az önkormányzatnak megvásárolnia a végtelen számú kistulajdonos miatt. Először még azt gondoltuk, hogy ez gyorsabban megtörténik, ezért egy vázlatot készítettünk. Ez jó tanulmány volt ahhoz, hogyan lehet egy iskolát elképzelni, mekkora legyen és mennyibe kerülhet. Amikor 2006-2007 körül elkezdett feszítővé válni a helyzet, akkor másik helyszínt kellett keresni. A református templom melletti terület, ahol volt egy régi iskola, alkalmasnak látszott. De egyre nőtt a program és egyre kevésbé fért el a helyszínen. Amikor már a tornatermet meg az uszodát is fölvetették, akkor végképp kiderült, hogy váltani kell. Az addig mocsárként számon tartott, a Mézes-patak és a Sződ-Rákos-patak közti terület volt az egyetlen olyan opció, amelyre azt lehetett mondani, hogy ez méretében is alkalmas terület. Oda készült még egy terv, amelyben elől egy iskolaépület és hátul, egy kétszintes épületben alul egy uszoda, fölül egy tornaterem. Ez megbukott, nem azért, mert építésszerűleg nem volt elfogadható, hanem mert a tornaterem és

az uszoda nem csak az iskolásoké. Ezután az a logikus döntés született, hogy meg kell fordítani, tehát kerüljön az uszoda és a tornaterem előre, mert ezeket reggel meg este a város lakói is használhatják.

Ezt te tervezted?

Igen. Csak azért meséltem el, hogy nem egyszerű egy iskolát felépíteni. Azoknak is mondom, akik pályázatmániások, hogy nem könnyű egy ilyen pályázatot előkészíteni. Ezek a kérdések, amelyekre mi 8-10 év alatt magunknak választ tudunk adni, nem derülnek ki fél év alatt. Amikor jön egy profi beruházó cég, összeállítja a tervezési programot, kijelöli a területet, meg kiírják a pályázatot, két hónap múlva bejönnek a tervek, minden csodálatos, ki lehet választani és meg lehet építeni..., de az élet nem ilyen. Nem zárom ki, hogy lehet ilyen is, de ahogy a rácalmási, a mátészalkai és a veresegyházi példa is mutatja, az élet nem így zajlik.

Általában úgy van, hogy szakaszolni kell, kisebb léptékben kell gondolkodnunk. Lassabban születnek meg a megoldások, sok előtanulmány, vizsgálat meg beszélgetés alapján, és be kell vonni a közösségeket is. Így jutottunk el oda, hogy a Mézesvölgyi iskolát azzal a koncepcióval valósítottuk meg, hogy elől van egy tornaterem, mellette egy uszoda, ezek közrefognak egy szép nagy udvart, ehhez kapcsolódik egy aula, ott van az összes bál, városi ünnep, közösségi rendezvény. Az aula be tud fogadni 3-400 főt. Hátratra, védettebb helyre került az iskola. Mindez három ütemben épült. Tehát miután elkészült az egész terv, megépült az első 16 tanterem. A második ütemben, két év múlva hozzá tudott épülni az iskola másik szárnya, majd imádkoztunk, hogy legyen pénz a 3. ütemre is, és az is elkészült 2003-ra, megépült az uszoda, a tornaterem, és az aula bejárati része. Ilyen hosszú, munkás történet volt ez az iskolaépítés, de boldogan használják.

Ezek fantasztikus történetek, és valahogy az rajzoló-dott ki a számomra, hogy te ezeken a településeken mintha afféle házi építész, házigazda lennél.

Úgy hívom magam, hogy tanácsadó főépítész, és egy idő után egyfajta gazdaszeret is felvállal az ember. Ezt így tanultam meg. Makovecz Imre azt mondta, amikor erről beszélt 1989-90 körül, hogy a vidékfejlesztés azzal jár, hogy oda kell menni, főépítészéget kell vállalni. Ahhoz, hogy az ember választ tudjon adni kérdésekre, nem egy irodában kell ülni és várni, hogy majd kiírják a pályázatot, hanem beszélgetni kell az emberekkel, el kell érni egy bizalmi állapotot, mert anélkül nem lehet dolgozni.

A mai napig így működik ez a praxisodban?

Az én praxisomban így működik, és azt gondolom, hogy más módon is lehet ezt működtetni, de én így szeretem. Ez egy gaz-

Rácalmás, Általános iskola

Rácalmás, Jankovich kúria

daszeret, szolgálat, nem hivatal, viszont példamutatás is van benne azért, hogy az általam tervezett épület ott látható az utcán. Mert nehéz úgy főépítésznek lenni, hogy ha semmi építészeti produktumot nem tudok fölmutatni, de nekem kell megítélnem, hogy a másik mit csinál. Egy kisebb településnél abszolút releváns az, hogy a főépítész megcsinálhassa, amit gondol.

Köszönöm az interjút.

Tatai Mária

Fotók: Dénes György, Baráti Gábor, Bujnowszky Tamás, Zsigmond László

Szeretne értesülni a szakmagyakorlást érintő friss hírekről?
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

Nagykőrös

Főépítész: Tényi András

Tényi András az „Év Főépítésze 2019” díj kitüntetettje.

Miért és hogyan lett főépítész?

Tizenhat éve vagyok Nagykőrös város főépítésze. A műegyetemi hallgatói évek után tervezőként dolgoztam Budapesten a König és Wagner Építészirodában, Szentendrén Szuromi Imre mellett, Szegeden, beruházói oldalon a Hunguest Hotels szállodaláncnál. 2003-ban úgy alakult, hogy visszaköltöztem szülővárosomba, Nagykőrösre, ahol is a véletlen segítette, hogy főépítész legyek. Ekkorra már több, mint másfél évtizede elhagytam a várost, helyi ügyekben nem voltam naprakész, de megtudtam, hogy a frissen megválasztott – és azóta is a várost vezető – Dr. Czira Szabolcs polgármester új szakmai stábot szervez maga köré. A település akkori főépítésze (Kladács Györgyi) nyugdíjasként dolgozott, akitől fél éves közös munka után vettem át a főépítési munkakört.

Nagy kihívásnak és megtiszteltetésnek éreztem, hogy a szülővárosomban láthatok el ilyen felelősségteljes feladatot. Minden nehézségével együtt csodás érzés, hogy ott formálhatom a környezetet, ahol a nagyszüleim éltek és reményeim szerint a gyermekeim is élni fognak. Boldog voltam, hogy munkálkodhattam városom fejlődése érdekében, szebbé és élhetőbbé tételében. A helyhez való kötődésem tehát erősen befolyásolt e döntésben.

Dolgozik tervező építészként is?

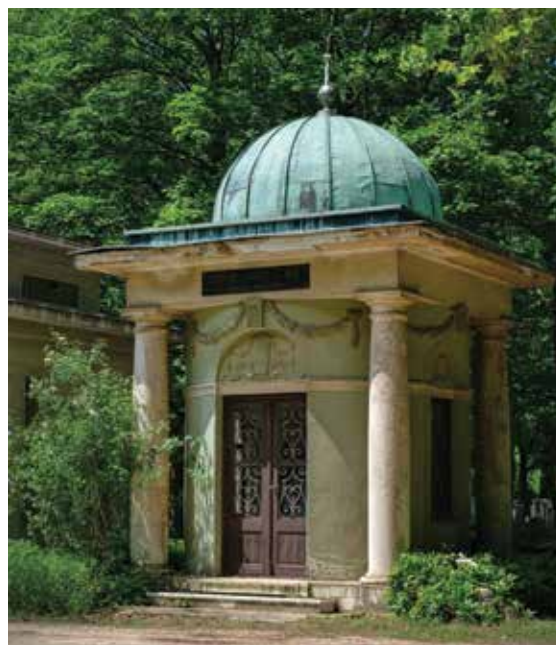
Amióta ezt a posztot töltöm be, elsősorban időhiány miatt nincsrá módom. E napi tevékenységet is – csakúgy mint a tervezést – csak abbahagyni lehet. Amennyiben az ember lelkiismerete úgy diktálja, tizenhat órát is dolgozhat, mégis azzal az érzéssel indul haza, hogy lenne még mit csinálni. Kénytelenek vagyunk kompromisszumot kötni, nekem a tervezésről való lemondás lett az.

Hogyan ragadná meg főépítési feladatai lényegét?

A főépítészségnek számtalan aspektusa van. A településfejlesztési, -rendezési feladatoknak vannak avatott szakemberei, akik jellemzően nem helyiek, így a kívülálló friss szemével tekintenek településünkre. E termékeny kapcsolatban ők adják a szakmai tudást és háttérrel, mi a belső összefüggéseket látjuk, amely így inspiráló megoldásokat eredményez. Egy város életében a főépítész szerepe leginkább a kapcsolattartás, az érték- és érdekérvényesítés. Értem ezalatt a társszervezetekkel, a hatóságokkal, a lakossággal, a tervezőkkel, az ingatlanfejlesztőkkel és az építetőkkel történő együttműködést, az itt élők számára is fontos épített és természeti örökség és érték védelmét.

Az idén átadott piac épülete

Családi sírbolt a református temetőben

Egy kis, mégis sajátos arculattal rendelkező településen izgalmas és változatos feladat főépítésznek lenni. Az egy fős irodában önmagam postázója, adminisztrátora vagyok, a területi előterjesztések megírásán át a rendeletalkotásig számtalan dolog a feladataim közé tartozik. Szerintem döntő fontosságú, hogy a főépítész úgy képviselje a város érdekeit, hogy annak lüktetése életének része legyen. Ő hordozza azt a tudást és tapasztalatot, ami a megvalósuló fejlesztéseket egyedivé, a helyi sajátosságokhoz igazodóvá teszi, egyben biztosítja az értékmegőrzést, a fejlődés folytonosságát is.

Működtetnek tervtanácsot?

Létrehoztam és működtettem tervtanácsot, de az egyszerű bejelentések idején jelentősen lecsökkentek a feladatai, végül megszüntettem. Nagybbr horderejű véleményezés esetén egy kedves barátomhoz, Dr. Farkas Gábor építészhez szoktam fordulni, aki tervezőként és főépítészként Kecskeméten és több más településen is rajta hagyta a kéznyomát. Ő tervtanácsunk oszlopos tagja volt, egyébiránt Nagykőrös díszpolgára is.

Mi a véleménye a szabályozási rendszerről, miben segíti vagy épp hátráltatja a munkáját? Hol látja a jogszabályi környezet nehézségeit?

Az utóbbi néhány év kivétel talán, de a megelőző tíz év a jogszabályok dömpingjét hozta ránk, amelyeket követni, betartani és betartatni nehéz feladat. Mindezek tükrében nem könnyű a város érdekeit szem előtt tartva érvényesíteni a közérdeket úgy, hogy a saját magunk által elképzelt jövőkép felé terelhesük a fejlesztéseket. A településkép védelme terén szerencsés módon, jelentősen kibővült az önkormányzatok önállósága, de ezek érvényre juttatása gyakorta nehézségekbe ütközik.

A Miniszterelnökség helyettes államtitkársága által elkezdett irányt jónak vélem. Örülök, hogy az illeszkedés, az érték- és a településképvédelem ügyét vállára vette egy testület, de még mindig kusza a szabályozási környezet. Jobb lenne minden előírást összefűzni egy vastagabb füzetbe, hogy aki építeni szeretne, átláthassa ezt a bonyolult szövevényt. Van erre egy klasszikus példa: az OTÉK kétszer annyi szakaszból áll, mint az 1867-es kiegyezési törvény szövege, holott ez utóbbi két ország viszonyát rendezte az élet valamennyi területén, míg az előbbi életünk egyetlen szegmensét igyekszik körülírni.

Kölcsönös bizalom szükséges a jogszabályok betartásához is. Vélelmezni kell a másik ember tisztességét, ellenkező esetben túlszabályozhatunk mindent, mégsem fog működni.

Volt visszhangja a Területi Arculati Kézikönyvnek? Mik a tapasztalatai ezzel kapcsolatban?

Az emberek kis része szembesül vele, ennek ellenére úgy gondolom, hogy elkészítésének pozitív hozadéka mindenképp volt, hiszen átfogó dokumentumként szembesít azzal, mi illik az adott környezetben. Kortörténeti összefoglaló és illemtankönyv egyszerre, amelyből tájékozódhatunk arról, melyek a követendő példák városunkban. Azt az építetetői réteget, amely eddig is érzékeny volt a hagyományokra, az esztétikára, a funkcionalitásra, segíti döntésében.

Természetesen próbáljuk népszerűsíteni, fontos illusztrációs segítség számomra, ha valakinek el szeretném magyarázni egy koncepció helyes vagy helytelen voltát. Akit azonban mindez eddig is hidegen hagyott, ezután sem érzi majd magáénak a javaslatokat.

Pálfájai kastély

Katolikus templom

Nagykőrös rendezett és élő város benyomását kelti. Ön hogyan látja a saját városát?

A huszadik század második felében kimaradtunk a nagy körforgásból, amelynek előnye és hátránya egyaránt van. Előnye, hogy épített örökségünk konzerválódhatott, a nagy állami beruházások elkerültek bennünket. Egy-két lakótelep épült, de alapvetően megmaradt a világháború előtti településkép. Ezzel szemben az utóbbi 10-15 évben jelentős fejlesztéseket sikerült véghezvinnünk, a főbb infrastrukturális beruházások mellett több oktatási intézményt felújítottunk, számos köztér – köztük a főtér-együttes és park is – megújult. Szerencsésnek érzem magam, mert olyan időszakban lehetek a város főépítése, amikor az aktív fejlődési időszakát éli. Az elért eredmények minőségét számos díj is bizonyítja, amelyek közül a tudatos településfejlesztéséért 2014-ben elnyert települési Hild János-díjra vagyunk a legbüszkébbek, de tavaly megnyertük a Virágos Magyarország országos versenyt is, így idén mi képviseljük hazánkat az Entente Florale Europe megmérettetésén. Ez a felívelés a gazdaság élénkülésével is együtt járt. A korábbi kínálati lakás piac keresletivé vált, a településképet meghatározó, jelentős számban üresen álló védett polgárházak gazdára leltek, megmenekültek.

Vannak olyan célok, amelyeket még feltétlenül el szeretne érni Nagykőrös főépítészeként?

Elsősorban a turisztikai attrakciók terén szeretnénk fejleszteni. Régóta dédelgetett tervünk, hogy a rehabilitációs szakkórház mellé egy balneoterápiás létesítményt építsünk, amely a vá-

rosalakók kiszolgálása mellett további gazdasági élénkülést is eredményezne. Szívügyemnek tekintem a meglévőnél rendezettebb településkép és élhetőbb város kialakítását, hiszen nem kell nagyon kritikus szem ahhoz, hogy építészeti gazdagságunk mellett a málló vakolatokat és az előregedett járdákat is észrevegyük. Újabb kerékpárutak építését, valamint további zöldfelületek megújítását is tervezzük. Az utóbbi évek nagyszabású fejlesztései (a főtér-együttes rehabilitációja, az Arany János Muzeális Gyűjtemény épületének felújítása, a Czifra-kert rekonstrukciója, az új Piacssarnok stb.) jobb minőségű életteret eredményeztek az itt élők számára, amely kedvező fejlődési irányt szabott Nagykőrösnek. A gazdag épített örökség megőrzése és fejlesztése mellett még adósok vagyunk a városnak néhány középület létrehozásával. Mikorra mindez megvalósul, vélhetően kezdetjük elejéről a felújításokat.

Csendes, békés, virágos, élhető kisváros vagyunk. A bölcsődétől a szakkórházig megtalálhatók itt a főbb intézmények. Egy rajtuk kívülálló infrastrukturális fejlesztés, az M8-M44 autópálya építése pedig újabb lökést adhat majd a település fejlődésének, jelentősen megkönnyítve annak megközelítését. Nem akarunk olyan babérokra törni, amelyekhez nincsenek adottságaink. A jelenlegi rendezett településkép megtartására, fejlesztésére törekszünk. Célunk, hogy az emberek szeressenek itt élni, valamint, hogy a fiatalok is perspektívát lássanak az itt maradásban.

Köszönöm az interjút.

Móré Levente

A főtér Advent idején

sto

Tudatosan építeni.

Biomimetika*

a természet intelligens használata

2. rész

A Sto cégcsoport 20 éve fejleszt termékeket a leghatékonyabb természeti jelenségek alapján. A természetben évmilliók evolúciója, az állandó továbbfejlődésen alapuló folyamatos optimalizálás zajlik. A Sto-nál a biomimetika alkalmazásával a természet evolúciós eredményeinek tudományon keresztül történő ipari felhasználása valósul meg, a legfejlettebb technológiák (pl. a nanotechnológia**) segítségével.

Két homlokzati termékcsaládunk is kiemelkedik különleges képességeivel a termékpiacon: a Lotusan® és a Dryonic®. Mindkettőt a „természet ihlette”, azaz különleges teljesítményű természeti jelenségek hosszas és alapos kutatásokon alapuló mérnöki leképezései.

A természet intelligens használatáról szóló cikk-sorozatunk második részében a Dryonic® bevonatokat mutatjuk be.

A Dryonic® termékek nevüket az angol „száraz” (Dry) és a biológiai eredetet jelző „Bionic” szavak összevonásából kapta. A természetes mintát egy sivatagi bogár páncéljának szokatlan struktúrája és képessége adta: a „ködevő” bogár túlélését a sivatagi körülmények között a hajnali párából a páncélján összegyűjtött és szájához vezetett nedvesség biztosítja. A ködevő bogár páncélját vizsgálva egészen szokatlan mikro-struktúrát találtak a kutatók: rendkívül erős hidrofil (nedvszívó) tulajdonságú mikro-púpok és a köztük elterülő, elképesztően erős hidrofobitású (víztaszító képességű) mikrovölgy-hálózatot. A hidrofil mikro-púpok nemcsak a vizet, hanem még a levegő páratartalmát is képesek magukhoz vonzani, majd az így összegyűlő (a mikro-púp méretét hihetetlen gyorsasággal túlnövő) vízcseppek a hidrofób völgy-hálózat felületén elképesztő gyorsasággal, maradéktalanul leperregnek. A mérnöki feladat ebben az esetben is ennek a mikro-struktúrának a kikísérletezése és megvalósítása volt, ami ez esetben is kiválóan sikerült: a Dryonic® bevonatok soha nem látott gyorsasággal, másodpercek alatt képesek leszáradni áztatás (pl. eső) után. Rendkívül erős akril-bázisának köszönhetően a Dryonic® nem csak „pigmenttörés”-mentes („karcálló”), hanem egyedülálló nedvességvédő képességgel rendelkezik, így az annyira keresett megoldásként döntött, időjárásnak kitett felületekre is alkalmas. Ráadásul lenyűgöző rugalmasságának és tapadó-képességének köszönhetően a legtöbb általánosan előforduló építőanyag felületére (fémre, fára, műanyagra, vakolatra vagy betonra) is alkalmas, továbbá a Sunblock® technológiának köszönhetően olyan UV-védelemmel

Dryonic® referencia épület - AB Medica, Cerro Maggiore, Milan

A sivatagi bogár páncélja összegyűjti a vizet

A Dryonic® vakolat működés közben

rendelkezik, mely alkalmassá teszi mélyen feltett, ragyogó színű homlokzatok fakulás-mentes, tartós biztosítására is.

A legkülönbözőbb szerkezetek egységes Dryonic® bevonatai villámgyors száradásukkal optimális védelmet nyújtanak az algás-gombás fertőzésekkel szemben, emellett minden másnál jobb védelmet nyújtanak a párás és esős időjárással, valamint pl. a vízrosz szegélyekről a homlokzatra csorgó koszos lé okozta szennyeződéssel szemben.

A mi inspirációnk az Önök előnye: sugárzó szín-intenzitás, UV- és időjárás védelem, tartósan tiszta és száraz homlokzati felületek és hosszabb élettartam – a gazdaságosság és az ökológia kombinációja.

Ezt értjük mi a Sto-nál „tudatosan építeni” szlogenünk alatt.

További információkért keresse fel honlapunkat! www.sto.hu/biomimetika

Biomimetika*:

természet által inspirált mérnöki tervezés

Nanotechnológia**:

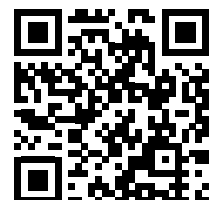
a legalább egy kiterjedésével a nanométeres nagyságrendbe, vagy ahhoz közel eső szerkezetek jellemzőivel, előállításával és mérnöki alkalmazásaival foglalkozó fizikai és kémiai szakterület.

Molnár Zoltán

okl. építésmérnök, tervezői tanácsadó
Sto Építőanyag Kft.

Mobil: +36 30 431 0638

E-mail: z.molnar@sto.com

Pannonhalma

Főépítész: Kuslits Tibor

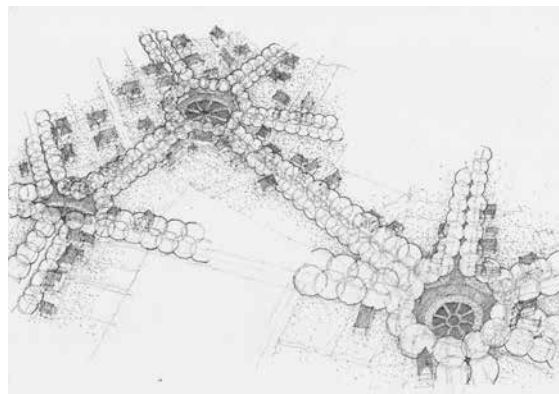
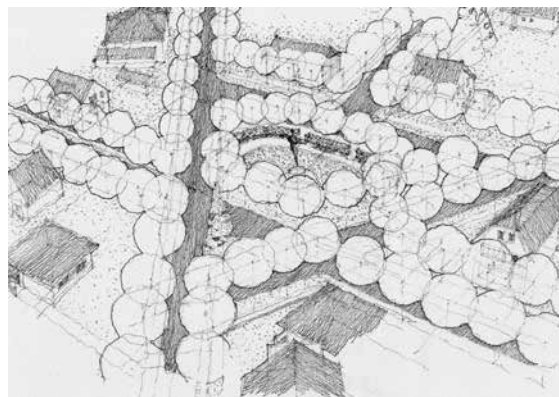
Mikor és miért lett főépítész?

Véletlenül. Szerintem az élet fontos döntéseinek nagy része ropant esetlegesen születik meg. Én műemlékes építész voltam, bár az Országos Műemlékvédelmi Felügyelőség kötelékébe sosem vettek be. Különböző cégeknél olyan tervezési munkákat végeztem, amelyek valamilyen módon védett környezettel, épülettel voltak kapcsolatosak – ezt az utolsó periódusban már egyedül csináltam, amikor megszületett a Kuslits Építész Iroda.

Káldi Gyula barátommal, aki az OMF-nek volt fontos – eleinte tervező, később más oldalról is érintett – munkatársa, valami ügyben telefonon beszélünk, amikor megemlítette, hogy egyébként elég kellemetlen helyzetben van, mert felkérték arra, hogy Sopron főépítésze – Sári István – mellett dolgozzon. Ő ugyan elvállalta a feladatot, de úgy érezte, idős szüleire tekintettel nem alkalmas az időzítés arra, hogy elköltözzön Budapestről. Megkérdezte tehát, nincs-e nekem kedvem ehhez.

A történethez tartozik, hogy az egész rokonságom Fertő tó környéki és soproni. Úgy éreztem, Sopron nekem hazai terep – akkor még azt hittem, hogy ismerem Sopront! Írt hát egy levelet a polgármesternek, amelyben beajánlott maga helyett. Elmentem Sopronba, tárgyaltunk, és bár eleinte úgy látszott, ez az együttműködés lehetetlen, amikor minden általam tett feltételt teljesítettek, nem lehetett mást mondani: elvállaltam a munkát. Eleinte Budapestről jártam oda hetente 3 napra, később aztán oda is költöztem. Így keveredtem bele 1998 végén Sopron építészetének irányításába.

A főépítészek rendszerint településtervezői irányból közelítik ezt a pozíciót (persze van példa másra is), nekem pedig nem volt várostervezői múltam. Réges-rég valamennyit foglalkoztam urbanisztikával, olvastam Kevin Lynch és mások munkáit, de az ART-készítéssel, kötelező alátámasztó munkarészekkel és egyebekkel egyáltalán nem voltam tisztában, úgyhogy nekem elképesztően új terep volt ez, amelybe élesben kellett nagyon

gyorsan beletanulnom. Persze ott volt mögötte, hogy Sopron műemlékváros, hazai terep, ezért azt gondoltam, hogy nekem profiliba vág. Kiderült nyilván, hogy Sopron sokkal nagyobb annál, mint amit annak gondoltam. Megegett, hogy bejöttek hozzám és mondták: „tudja, főépítész úr, a sintérház melletti mezőn...” és ugye nem tudtam, hogy a sintérház merre lehet. Jóval később tudtam meg, hogy csak valaha állt a területen egy sintérház, mégis minden soproni erről azonosítja a helyet. Az ilyen finomságokat mire megtanulja az ember, eltelik 10 év.

Hogyan került el Sopronból?

Sopronból tulajdonképpen nem kerültem el, ott lakom ma is. Megüresedett azonban a műemlékvédelmi intézmény (amit mindig átkereszteltek, ebben az időben Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal volt) regionális szervezeténél egy állás. A Nyugat-dunántúli KÖH székhelye Sopronban volt, ide kerestek irodavezetőt, engem pedig megkérdezett a kormány megbízott, hogy elvállalnám-e. Úgy éreztem, hogy műemlékes érdeklődésű építészként ez lehet a legjobb út számomra. Ez nem jelentett komoly váltást, hiszen én főépítészként ebben az irodában is félig-meddig otthon voltam, olyan sűrűn működünk együtt. Azzal járt azonban, hogy Győrben is gyakran kellett megfordulnom, sőt „hozzánk csapták” annak idején Veszprém megyét is – elkezdődött életem utazó szakasza, ami máig tart. Úgy alakult, hogy ezt a centrumot áthelyezték Győrbe, így egy idő után minden nap Győrbe jártam, majd nem egészen egy évvel később az Örökségvédelmi Hivatalt abban a formájában felszámolták.

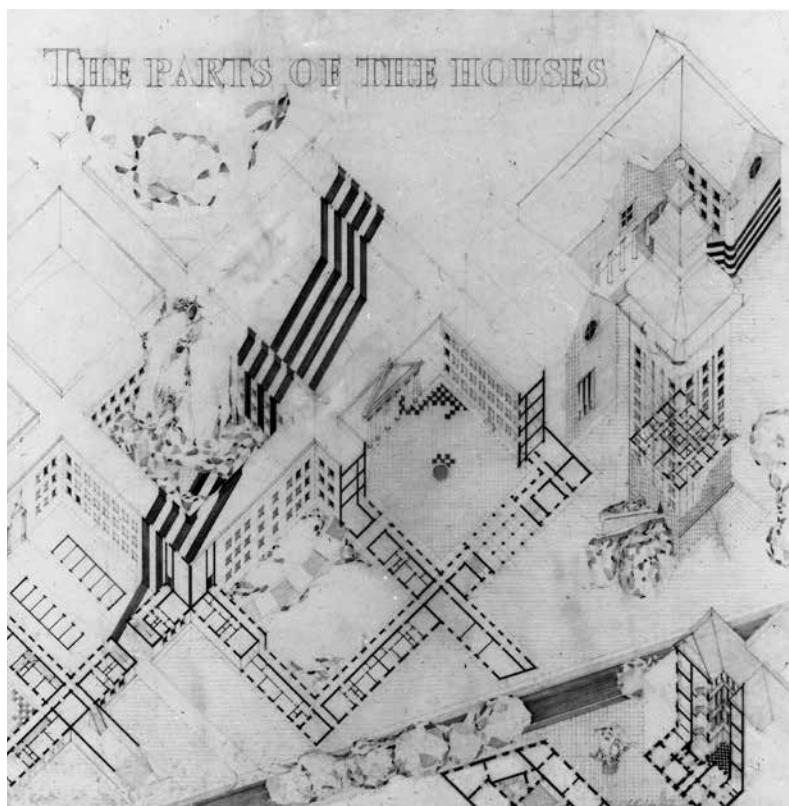
„Lógtam a levegőben”, mikor épp ezidőben visszavonult Keresztes Sándor állami főépítész úr, az ő pozíciójára neveztek ki – ez viszont már egy teljesen győri állás volt a kormányhivatalban. Itt nem éreztem magam igazán jól, és kerestem a lehetőséget, hogy onnan elkerülhessek. Aztán ismét nyugdíj-

ba ment valaki – ő Kutnyányszky László volt, aki történetesen Szombathelyen volt főépítész. Megpályáztam és elnyertem az ő pozícióját. Ekkor megfordult az élet, Győr helyett Szombathelyre jártam minden nap. Ez sem tartott azonban sokáig, mert mindeközben tanítottam a győri egyetemen már 2001 óta, amit Szombathelyen nem néztek jó szemmel. Egy idő után fel-tették a kérdést, hogy Szombathely vagy Győr, egyetem vagy főépítészség. Némi vívódás után úgy döntöttem, az egyetem nekem már fontosabb.

Hogyan jött Pannonhalma?

Egy ideig a nyugat-magyarországi régió állami főépítésze, két évig Szombathely főépítésze voltam, de onnan a győri Széchenyi Egyetem megtartása miatt váltanom kellett. Egy évig mindenfélét csináltam, ismét építészként dolgoztam – meg kell mondjam, ezt 15 év szünet után nagyon élveztem. Egy-mástól jó messze eső helyek örökségvédelmi ügyeivel kezdtem foglalkozni, ráadásul ekkor jöttek a TAK-ok, így Ajkával, Érddel, Biatorbággal, Balatonudvarival vagy épp Alsóórssel is foglalkozhattam, de műemlékvédelmi szakértőként az ország minden pontján vállaltam feladatokat, amit élveztem persze, de nagyon sok utazással és szervezéssel járt. Eközben kerestek meg Pannonhalmáról. Dimény Gábor barátom volt itt a főépítész, aki egészségi problémák miatt fel akarta adni az állását és felhívott, hogy elvállalnám-e. Elvállaltam. Ekkoriban hirtelen nagyon sok feladat akadt a településen: TAK-ot kellett készíteni, egy jelentős terület rendezésére is javaslatokat kellett készíteni, sőt működtek itt városi tervtanácsot is – ennyi mindenhez pedig már egy teljes állású főépítész is kell.

Persze, néha nagyon hiányzik a tervezés. Az emberben, miután folyamatosan készülő építészeti munkákat lát, előbb-utóbb beteljesíthetetlen ambíció ébred, hogy ne csak közreműködő

legyen. Volt pár tervezési munkám más helyeken, miközben főépítészkedtem, de nehezen működött. Mindkét feladat teljes figyelmet kíván, a szétszórtság nem vezet megnyugtató minőségű munkához. Akad, akiben van annyi energia, hogy elbír mindkettővel, de úgy éreztem, nekem ez nem megy. Én inkább a tanítás felé fordultam. Elkezdtem várostörténetet, várostervezést, modern építészet tanítani. Ahhoz, hogy az órákon állítani merjek valamit, nekem is nagyon sokat kellett olvasnom, kutatóm, ami rengeteg időt igényelt – inkább ebből lett kiegészítő tevékenység. Izgalmas az is, hogy az ember el tudja mondani, amit átélt, elsajátított. Ez egy másik típusú feladat, mint a kreatív tervezés, de legalább annyira fontos.

Igen eltérő területeit próbálhatta ki a főépítési feladatoknak. Miben látja a fő különbségeket?

Az állami főépítészség az asztal másik oldala. Az egyik oldalon születnek az elképzelések, tervek, a túloldalon pedig valaki ránéz a dolgokra, hogy minden a jogszabályok szerint történik-e (ebben ez felügyelő szerep), másrészt megpróbál a tapasztalataival segíteni. Mindig jöttek kérdések, amelyeknél fontos volt, hogy számos ügyben voltak már tapasztalataim: segíteni tudtam, hogy hogyan lehet egy problémát minél gyorsabban, egyszerűbben rendezni. Nagyon élveztem, hogy mások számára is hasznosak a magamra szedett ismeretek. Ez persze nem a dolgok irányítását jelenti, nem mentem oda azzal, hogy szerintem így vagy úgy kéne megcsinálni valamit. Arra figyeltem, hogy amit akarnak, azt meg lehet-e és hogyan lehet megvalósítani.

Kedvelte ezt a viszonyrendszert?

Mindenki a saját személyiségére formálja azt a feladatot, amit kap. Én az állami főépítész nem hatalmi tényezőnek tartom; nem a hierarchia volt a lényeg, ezek csak eltérő szerepek. Sosem gondoltam, hogy én a főnöke lennék a főépítészeknek, inkább tanácsadói, mint ellenőrző szervként működött a hivatalom. Elégé különböző tevékenység állami és települési főépítésznek lenni. Úgy is mondhatnám, hogy bizonyos tekintetben rabló-pandúr viszony – ha valaki az egyiket már csinálta, a másikat már ügyesebben fogja. Nem szabad, hogy alá- és fölérendeltség domináljon, mert ez a feladat az együttműködésről szól. Ez persze néha a nehézségekkel való együttes

szembenézést is jelenti. Nem tudom, kiderül-e az írásaimból, de én gyakran elég kritikusan nézem 1997 óta a jogi keretek folyamatos és radikális átszabását. A körülmények változása nincs párhuzamban a változtatások dinamikájával. Állami főépítészként is arra törekedtem, hogy soha ne veszítsük szem elől a településrendezés végső célját. Hiszen a munkánk célja nem más, mint az élethez biztonságos, egészséges, szép, élményekben gazdag háttérrel nyújtó települések létrehozása. Ez a fontos és nem az, hogy a 12,5 méterből milyen gyorsan tudunk 14,5 méteres maximális építménymagasságot csinálni a helyi építési szabályzatban.

Sajnos gyakorta előfordul, hogy a végső célról megfeledkezünk. A TAK éppen azért érdekes kérdés, mert végre az került az asztalra, hogy mire is való az építésszabályozás, hogy össze kell írni mindazt, amit megvédeni és megalkotni szeretnénk; de a túlbonyolított jogi formulák elvitték a figyelmet a lényegről.

Tehát a Területi Arculati Kézikönyv nem tudja majd beváltani a hozzá fűzött reményeket?

Hosszú tanulmányt írtam arról, hogy milyen ellentmondások lehetnek a TAK körül. Igyekeztem megfogalmazni, hogy mit gondolok a szándékról, ami TAK-ot létrehozni igyekezett, milyen célt lehet mögötte sejteni és azt is, hogy ezt a célt képes-e maradéktalanul szolgálni. Meggyőződésem, hogy azokat, akik kitalálták, a jó szándék vezérelte. Az elvárások szerint a homogenitásra való törekvés azonban mintha az egyetlen szempont lenne, amely egy település arculatát javítani képes. Ezzel szemben számos tényező van, amely egy településen karakterképző erőként működhet. Ezek egyike kétségtelenül az, hogy vannak-e a településen nagyjából homogénnek tekinthető egységek, amelyek hálózatoként értelmezhető az egész település, és ezek karakterképző elemei fontosak-e vagy sem. Van ugyanakkor olyan vetülete is a dolgoknak, amely ennek ellenkezőjére épül: néha ugyanis a szabálytalanságok tesznek egy teret érdekessé. Sokszor mondom a hallgatóimnak, hogy néha bizony a furcsaságok, melléfogások, ügyetlenségek bírnak karakterteremtő erővel. A Piazza della Signoria bizonyos értelemben egy elrontott tér, amelybe ügyetlenül belelóg a régi városháza tornya, és kitararja a tér egyik sarkából a másikat, amely ügyetlenséget a Fontana del Nettuno igyekszik kiegyenlíteni – mégis, annak a térnek ez adja a karakterét. Nagy kérdés tehát az, hogy kompozíciós hibákat ki kell-e javítanunk, van-e értelme erről beszélni.

Nagyon kevésbé színes és izgalmas lenne az a világ, amit szép egyenesre kivasálnak és egyenletes rend uralkodik benne. Talán jól világítja meg a kérdést Fertőrákos esete. Ez egy Fertő-parti település, amely nagyon régi gyökerekkel rendelkezik, alapvetően egyutcás falu, amelynek középkori alapítású, központi templomát az egyetlen főténgely, az észak-déli főút nyugati oldalára helyezték el és keletelték, így az apszissal fordul az utca felé: hátat fordít a főutcának, míg a nyugati főhomlokzaton lévő nagy kapu egy apró kis terecskére nyílik. Ez városszerkesztési kompozíciós hiba – nem is kicsi, de elég régen követték el. Felmerül a kérdés: kell-e ezen bármit javítani? Nekem meggyőződésem, hogy nem. A szabálytalanságoknak is karakterképző erejük van. Fertőrákos központjának bája az olyan szabálytalanságokban is manifesztálódik, mint az, hogy e templom telepítését évszázadokkal ezelőtt elrontották. Ez szerethető vonása, amely minden más településtől megkülönbözteti. A sokszínűséget, azokat az apróságokat, amelyek varázsszá tesznek egy települést, nem lehet megtervezni.

Újra kellene írni az építészeti szabályozást?

Sárközy Tamás professzor úr, aki a gazdasági jog mellett államigazgatási kérdésekkel foglalkozott, úgy fogalmazott egyszer: a közigazgatást nem lehet rángatni. Ahhoz, hogy hatékony legyen, egyszerű, jól betartható, nyilvánvaló és állandó szabályok szerint kell működnie. Az építészeti szabályokat 1997 óta kisebb-nagyobb beavatkozásokkal, de folyamatosan átírják. Egy igazgatási rendszeren lehet finomhangolni, de azt az ide-oda kapkodást, amit az elmúlt 20 évben csináltunk, nem bírja el. Nem húzhatunk persze egy vonalat és kezdhetünk új lappal, hiszen a régi logika kezdene az új rendszerben is működni. Talán az lenne azonban a legjobb út, ha a mostani rendszer fenntartása mellett elindulna egy új, célorientált működési rendszer felépítése. Magyary Zoltán is azt mondta: mindig a megvalósítandó célt kell magunk előtt tartanunk: minden szabályt és intézkedést aszerint kell vizsgálni, hogy az milyen módon szolgálja a végső célt. Az új működési rendet pedig – ha elkészült – teszteljük le! Törvényi előírás is volna ezek hatásvizsgálata egyébként, de szinte sosincs rá példa. Egy próbaperiódust követően módszeresen és fokozatosan át kellene térni az új rendre. Huszárvágásokkal nem szabad megszüntetni nagy múltú szervezeteket. Jó példa a KÖH felszámolása, amely máig – lassan 10 éve – tisztázatlan helyzeteket teremt a műemlékvédelemben és hatalmas forrásanyag-gyűjteményt veszélyeztet. Évtizedek alatt felhalmozódott tudást ne dobjunk el magunktól!

Mi a felelőssége egy főépítésznek?

Bár a főépítési szerep elég sok megragadható feladatból áll, nagyon sokféleképp lehet ezt ellátni. Amikor Sopronban két nap alatt kiderült, nem tudok eleget a városról és a főépítészégről, elmentem Győrbe, ahol hosszú ideje már Németh Iván volt a város főépítésze. Egy egész délutánt beszélgettünk arról, hogy mit jelent ez a feladat és hogyan kellene csinálni. Azt mondta nekem akkor: ezt a szerepet mindenki magának találja ki. Azt tehát, hogy valaki a helyi építési szabályzat profi ismeretére alapozva jogszabályi tájékoztató szerepet tölt be, az is egyfajta működő viselkedésmód; ahogyan az is, ha ő tervezi az egész várost – mindkettőre van példa. A számos felvállalható szerep közül a tanácsadói attitűd áll hozzám a legközelebb, így én koordinátori és segítő szerepnek látom a főépítési feladatot. Persze egy főépítésznek is vannak kétségei. Pontosan tudom, hogy miket hibáztam el, és hol kellett volna máshogy csinálni.

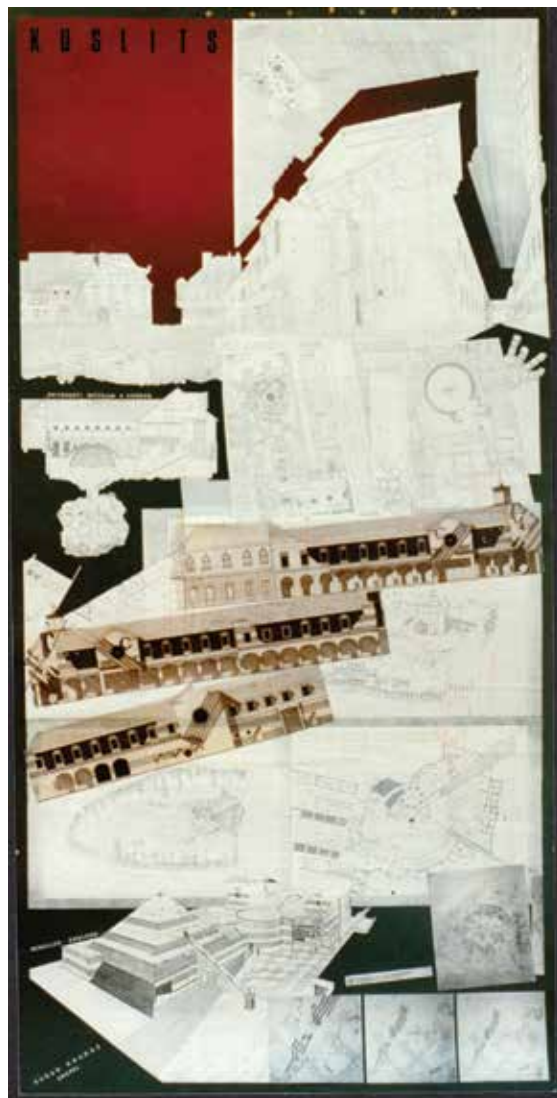
A Fertő-part érzékeny terület, amely részben Sopronhoz tartozik, ugyanis Balf a soproni közigazgatás része. Olyan építési szabályokat igyekeztünk oda kidolgozni, amelyek a hagyományos Fertő-parti falvak arculatát őrzik és erősítik. Ebből persze az jött ki, hogy egy lakóterületen a hagyományos paraszti építészeti archetípusát próbáljuk – akár kortárs építészeti eszközökkel is – megfogalmaztatni. Egy szimpatikus idős úr többször bejött hozzám, mert a fiának akart házat építeni Balfon. A beszélgetések során formálódott egy téglány arányú, nyeregtetős, oromfalas épület – olyan, amelyet mindenki elvár egy hagyományos faluképben. Egyszer aztán megkérdezte: tulajdonképpen miért kell nekem parasztházat építeni? Egy pillanatra megakadtam, mert rájöttem, hogy azt kellene válaszolnom: azért, mert nekem az tetszik. Persze fontos a történeti arculat megőrzésére való törekvés, de ebben benne van egy izlésterror esélye is. Kénytelen voltam átgondolni, mit is szabad megkövetelnem az építetőtől. Az én elképzelésem szerint az építetető álmait nem szabad háttérbe szorítani, de moderálni kell.

A tervtanács talán éppen az ilyen erős befolyások oldalára is alkalmas. Erről mit gondol?

Sopronban és Szombathelyen is működtettem tervtanácsot, állami főépítészként pedig a területi építészeti-műszaki tervtanácsot vezettem – láttam tehát sokfélét. Ennek az intézménynek is van egy rossz szellemű változata. Nagyon kellemetlenül éreztem magam azokon a tervtanácsokon, amelyeknek olyan volt a hangulata, mint egy egyetemi féléves terv nyilvános korrekciójának, amikor mindenki „megkapja a magáét”. Szerintem vannak olyan tervtanácsok, amelyek félreértik a feladatukat, restriktíven működnek, pusztán szabályokat tartatnak be. Nem a végső célt, és végképp nem az ügyfél szándékát és vágyait veszik számításba, hanem valamiféle abszolút tudást képviselve döntéseket hoznak. Önmagában az, hogy egy testület mond ítéletet, nem garancia arra, hogy a döntés elfogulatlan és körültekintő álláspontot képvisel – bár kétségtelenül nagyobb az esély rá. Nem mutathatjuk meg az építésznek, hova húzza a vonalat. Szerintem nem ez a dolgunk.

Köszönöm az interjút.

Móré Levente

MÉSZ könyvtár

Új könyvek:

GÖTZ Eszter: Zalavári Lajos építésze

Atlas of European Architecture

CSÁGOLY Ferenc: Építészet és kultúra. 1-2. k. – a kiadó ajándéka

TILLAI Ernő: Fotográfiák, fotófestmények – a szerző ajándéka

BOLLA Zoltán: A magyar art deco építészet 1-2. k.

Az alábbi öt kiadvány a Magyar Építész Kamara ajándéka:

Településképi arculati kézikönyvek Magyarországon

Borsod-Abaúj-Zemplén megye építészeti arculatának jövője

Heves megyei településképi arculati kézikönyv

Településképi arculati kézikönyvek Vas megyében 2017-2018

KOLUNDZSIJA Gábor: A rakpart kövei. A budapesti dunai rakpartok

Ezúton mondunk köszönetet az ajándékozóknak.

A könyvtár nyitva:

hétfőn és pénteken 10-12 óráig,

kedden és csütörtökön 14-16 óráig.

Szeretettel várjuk régi és új könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.

álmokból tervek tervekből valóság

✓ szerelt kabin,
fülke-rendszer

✓ zuhany
válaszfal

✓ pissoir
paraván

www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft. - 2112 Veresegyház, Erkel F. tér 1. - info@belloexpert.hu

MINŐSÉGI TERMÉKEK. GARANCIA.

URSA SECO

A profi választás tetőhöz

A tető manapság több mint egy huzatos padlás, amit csak a kéményseprő lát vagy a közmondás szerinti „fedél a fejünk fölött”. A beépített tetőtér az életterünk, minden olyan követelménnyel, amit például egy egyszintes ház négy falával szemben is támasztunk.

A szerkezet védelmet kell, hogy biztosítson az olyan külső behatások ellen, mint az eső, hó, szél, vihar, de a hőséggel, az UV-sugárzással és a zajjal szemben is. Az összetett elvárásoknak csak úgy lehet megfelelni, ha jó minőségű anyagokkal, nagy gondossággal építjük meg a tetőszerkezetet és megbízhatóan védjük a nedvességtől: tetőfóliákkal.

Tapasztalat, hogy a tetőfóliákat övezve is kering néhány tévedés az építőipari piacon: az egyik ilyen, a fóliaátlapolások összeragasztásának kérdése.

Az URSA SECO 0,02 magas páraáteresztő képességgel rendelkező fedési alátét fólia, melyet cserépfedés alatt teljes hőszigetelő anyag kitöltésekor alkalmazunk újépítés és felújítás esetén is, hogy a hézagokon bejutó csapadék ne nedvesítse át a szigetelést. Túlzónak tűnhet, de nem az: a fóliára jól megfontolt szándékkal került rá gyárilag az öntapadó ragasztócsík, amely borítását a páraáteresztő tetőfólia szarufákra való felterítését követően egy könnyed mozdulattal lehúzva az átlapolt fóliarétegek egyszerűen egymáshoz ragaszthatók.

A tökéletes páraszabályzás érdekében, és hogy a belső térben lévő nedvesség ne hagyja bejusson a szigetelésbe, a belső (gipszkarton) burkolat alá beépíthető páratechnikai fóliák közül az URSA SECO PRO 2 párafékező és légzáró, vagy amikor belülről építjük ki a hőszigetelést és a kiegészítő tartószerkezeti vázrendszert, akkor az URSA SECO PRO 100 párazáró és légzáró fólia alkalmazható. Kifejezetten tetőfelújításoknál – amikor a beltéri burkolatra kívülről terítjük rá a fóliát oly módon, hogy a szarufákon is áthajtjuk – ajánlott az URSA SECO PRO SDV fólia, amely kiváló páraszabályzó és légzáró képességgel rendelkezik.

A fóliák csatlakozó szerkezetekhez való ragasztásához modern megoldásként szóba jön az URSA SECO PRO DKS öregedésálló és tartósan rugalmas tixotróp ragasztópaszta, amely szorítólécc alkalmazása nélkül biztosít pára-

mentességet és légtömörséget. Az átlapolások leragasztásához a piros URSA SECO PRO KP magas kezdeti tapadószilárdsággal rendelkező, nedvességálló ragasztószalag nyújt minőségi megoldást.

A legizgalmasabb kiegészítők egyike a kék URSA SECO PRO KA ragasztószalag, amely magas kezdeti tapadószilárdsággal rendelkező, nedvességálló ragasztószalag, és egyedülállóan kiváló a tetőfóliák áttöréseinek körberagasztásához, ragasztógallér kialakításához (pl. csőáttöréseknél).

Mind a megfelelő szélességű átlapolás, mind pedig az összeragasztások elengedhetetlen feltételei annak, hogy az elkészült tetőszerkezetben a szükséges helyeken megfelelő szélzárás, párafékezés, párazárás, légzárás és vízzárás jöjjön majd létre. Az URSA tetőfóliák és az URSA ásványgyapottermékek kombinált felhasználásával a 21. századi épületfizikai követelményeknek megfelelő épületszerkezeti rétegrend-kialakítás valósítható meg, akár újépítésű, akár felújításra váró beépített tetőterek esetében.

Az építőipari szakemberek fontos feladata, hogy minél közelebb kerüljenek a modern technológiákhoz, így tudnak hiteles forrásként szolgálni a hozzájuk forduló laikus háztulajdonosok számára. A kivitelezők részéről elengedhetetlen, hogy a rendszermegoldások beépítési kívánalmait a legapróbb részletekbe menően megismerjék, hiszen így tudják csak az újfajta termékeket az adott épületszerkezethez tökéletesen illeszteni, így azok valóban kiemelkedő teljesítményt nyújtanak majd a lakók számára. A gyártók mindegyike arra törekszik, hogy vagy videó vagy nyomtatott formában, könnyen követhető beépítési útmutatót bocsásson közre. Érdemes a mestereknek folyamatosan bővíteni évtizedes tapasztalataikat az új ismeretanyagokkal!

URSA Salgótarján Zrt.

www.ursa.hu

challenge.
create.
care.

KNAUF INSULATION

FELELŐSEN GONDOLKODÓ LAKÓKÖZÖSSÉGEKNEK AJÁNLJUK: HŐSZIGETELJEN A KNAUF INSULATION TERMÉKEIVEL!

KÖZETGYAPOT

homlokzatra
padlásfödémre (terhelhető felületképzés)
lapostetőre
nyílászárók köré
emeletek közötti tűzgátló sávképzéshez

KIEMELKEDŐ HŐ- ÉS
HANGSZIGETELÉSI HATÁS

NEM ÉGHETŐ HŐSZIGETELÉS
(A1 TŰZVESZÉLYESSÉGI OSZTÁLY)

MAXIMÁLIS KOMFORTÉRZET

TERMÉSZETES ALAPANYAG,
KÖRNYEZETBARÁT MEGOLDÁS

ÜVEGGYAPOT

magastetőhöz
padlásfödémre (nem terhelhető felületképzés)
válaszfalakhoz
lapostető befújható hőszigeteléséhez

FAGYAPOT

alulról hűlő födémekekhez
akusztikai szigeteléshez
koszorúelemekhez
dekoratív látszó felületekhez

Heraklith.

A Knauf Insulation Kft. Technikai azonosító száma: AA 5674680

A HŐSZIGETELÉS TÖBBSZÖRÖSEN MEGTÉRÜLŐ, ENERGIATAKARÉKOSSÁGI BEFEKTETÉS!

AZ EGYES ÉPÜLETRÉSZEK MEGFELELŐ HŐSZIGETELÉSÉHEZ KÉRJE A KNAUF INSULATION SZAKEMBEREINEK SEGÍTSÉGÉT!

Endes Attila mérnök, értékesítési tanácsadó (Budapest, Pest megye) Tel: +36 30 9971 204 | Blaskovics Balázs mérnök, értékesítési tanácsadó (Fejér, Pest, Nógrád megye, Budapest) Tel: +36 30 5524 100 | Kovács Tamás mérnök, értékesítési tanácsadó (Budapest, Pest megye) Tel: +36 30 4779 929 | Pozsgai Péter mérnök, értékesítési tanácsadó (Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém megye), Tel: +36 30 9971 201 | Schóber Zoltán, key account manager, műszaki szigetelés (Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun megye), Tel: +36 30 5524 200 | Balogh János mérnök, értékesítési tanácsadó (Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megye), Tel: +36 30 7050 114 | Mercigány Róbert mérnök, értékesítési tanácsadó (Baranya, Somogy, Tolna, Zala megye), Tel: +36 30 5951 514

További információ: www.nalamszigetelnek.hu | info.hu@knaufinsulation.com | www.knaufinsulation.hu

Újdonságok, érdekességek, előadások, bemutatók magyar és külföldi projektek a dekor és ipari padlóburkolatok világából

2019.12.12 - LURDY HÁZ

Regisztráljon a honlapon!

www.floorexpo.hu

Emerald residence

 meva

Klasszikus magasépítés

Telefonközpontból-modern társasház

Kifinomult termékkínálattal,
komplex rendszerekkel

- gazdaságosan
- gyorsan
- biztonságosan

MEVA Zsalurendszerek Zrt.

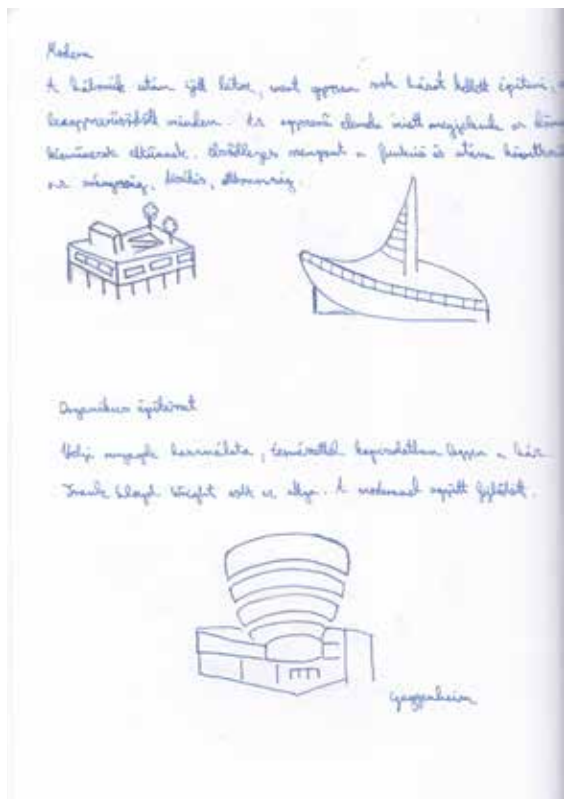
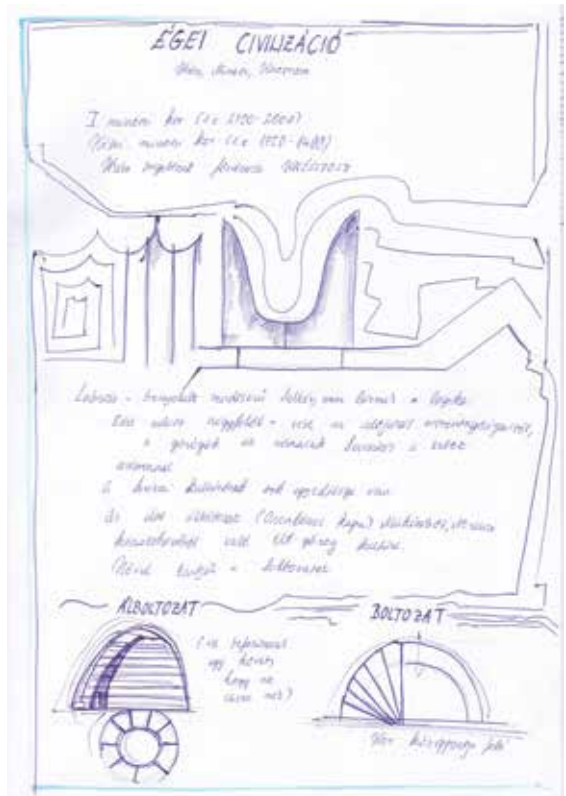
Fény és építészet témájú epocha az Óbudai Waldorf Iskolában

Egy korábbi írásban¹ már bemutattam az Óbudai Waldorf Iskolában zajló építészettörténeti tárgy felépítését és menetrendjét. Az ideji epocha² a korábbiaktól eltérően nem májusban, hanem februárban került megtartásra. Elsőre ez a tény nem tűnik érdekesnek, de ha arra gondolunk, hogy az időjárás mennyire más ebben a két hónapban és ez milyen hatással van a kültéri gyakorlatainkra, akkor már érthető, ha egy kicsit más tematikát szeretnénk felidézni az epochán elhangzó első kérdésemet: „Mi az, ami az egyik legnagyobb hatással van arra, hogy hol és mit építünk?“, a válasz előbb-utóbb az időjárás lesz. A menedék fogalmának tisztázása után rátértünk a cölöpház és a barlangház meghatározására, illetve állandó jelenlétük megvizsgálására az építészet történetének teljes íve alatt. A februári télutó idején a fény szerepének jelentőségét az építészeti terekben fontos és helyénvaló szempontnak érzem, míg a Duna-parti rajzolásokat kihagytam a feladatok közül. Az órák alatt rendszeresen szó volt arról, hogy az adott kor épületeinek belső megvilágítása milyen lehetett. A gyertya, a fáklya, a mécse által vetett árnyékok hogyan növelik vagy csökkentik a térhatást? Mikor és hogyan jelenik meg a mai értelemben vett világítási rendszer? A hangzó terek kifejezést zenehallgatással egészítettem ki. Bevallom őszintén, hogy nem egyszerű feladat az egyiptomi zenét megmutatni, vagy adott építészeti terekhez zenét választani. A történeti korok áttekintése mellett idén a lakhatóság és az otthon szerepe kapott nagyobb hangsúlyt. Az egységes szempontrendszer az alábbi elemekből tevődött össze:

- › tér
- › arány (arányrendszer)
- › ritmus („a homlokzatnak ritmusa van”)
- › forma
- › anyag
- › szerkezet (anyagok rendszere)
- › díszítés, ornamentika, szín
- › kert és gondosság
- › otthonosság: a hely, amit keresünk

Több saját írást és épületelemzést kértem a diákoktól, valamint a saját lakótér megtervezését adtam fel feladatnak az epocha idejére. Természetesen tervvel együtt. Néhány idézet a leírásokból:

¹ Építészet epocha a Waldorf iskola 12. osztályában, in: 251. Építész Közlöny-Műhely, 2017. május

² Az epocha megnevezés a Waldorf-pedagógia alapeleme. Magyarul tantárgytömbösítésnek nevezhető.

„Dombházban nőttem fel. Az ablakai az ég felé fordulnak, félig földbe van építve, és minden üres benne. Egyetlen szabályos formát sem tartalmaz. Na, hát én képletesen értelmezve pontosan ilyen vagyok. Amióta nincs telefonom, olyan folyamatok mentek véghez bennem, amelyek erősebbé tették az öntudatomat. (És ezzel egyetemben egyre jobban elhatárolnak társaimtól). Már meg tudok állni a saját lábamon. Vagy talán nem a saját lábamon, hanem költők verseinek verslábain. Ha lehetne, verslábakon álló házat építenék.”

„Egy kiszögellésre helyezném el, ahonnan jó a kilátás Budapestre és ahol a Nap útja során körbejárja a házat; a hálószobánál kelne fel és az étkezőnél bukna alá. A bordó és vörös keveréke díszítené a mediterrán stílusjegyekkel épülő házat. A házhoz fehér kavicsból épült kanyargós út vezetne pálmákkal vagy örökzöldekkel szegélyezve. A bejárat előtt fehér oszlopok tartanák a tetőt. Az oszlopok és a ház mediterrán, illetve enyhén Viktória korabeli építészet keveréke, szimmetrikusan nézne a közeledőre.”

„A saját házam tervezésénél az első számú szempont a fény volt. A második pedig, hogy minél nagyobb egybefüggő közösségi terek legyenek benne. A fény bejutása hatalmas és minél több üvegajtóval és nagy felületű ablakokkal lenne megoldva.”

„Miatán elvégeztem az egyetemet egy városban, kiköltözünk a város mellé a leendő családommal. Magyarországon vagy Ausztriában lesz a házunk. Nagyon szeretném az alpesi legelőre, a hegyekbe építeni úgy, hogy azért közel van a város. A városból kanyargós úton lehet felmenni a házunkhoz, mely egyben egy tanya, egy lovarda is. A ház téglából és fából épült. Letisztult, egyszerű, néhány ívvel. Egy egyszerű faház és egy organikus építészeti stílusban épült ház keveréke. Mellette van az istálló, nem túl nagy, családias.”

Fontos hangsúlyozni, hogy a diákok nem készülnek építészek és az epocha előtt nem is foglalkoztak még építészettörténettel. Ez a három hét az első ilyen jellegű találkozásuk az épített környezettel és annak hatásaival.

A fényrajzolás idénre már teljesen átfordult a kezdeti gyertyahasználatból a mobiltelefonban rejlő technika felfedezésébe. Ehhez a folyamathoz körülbelül öt-hat év kellett. Ez nem csak technikai „fejlődés”, hanem a fény milyenségének a változása is. A meleg, vastagabb ecsetből hideg, éles toll lett. A gyertyával nem lehet olyan gyorsan mozogni, mint a mobiltelefonnal (egyszerűen elalszik a láng). Ezáltal a kompozíció témája automatikusan elmozdult a statikusságból a mobilitás irányába. Az állókép készítése jobban közösségi, csoportos munka, mint a mozgás leképezése fényvonalakká. Itt egyértelműen látható az euritmia tantárgy hatása. Érdekes még, hogy a gyertyafénynek nem kell a teljesen elsötétített terem, megengedi a természetes világosság jelenlétét. Ezzel szemben a mobiltelefon megköveteli a fekete környezetet. A technikának köszönhetően idén először megjelentek a színek, illetve a kontúros ábrázolás.

Az adott év tapasztalatait és a múlt idő változásait mindig beépítem a következő epocha szerkezeti vázlatába. Kijelenthetjük, hogy bár lassan tizedik éve tanítok, nincs két egyforma három hetem a diákokkal. Ők mindig 18-19 évesek, én meg... Ennek ellenére, vagy talán ezért, egyre jobban várom a következő évet.

Csernyus Lőrinc

Fotó: Csernyus Lőrinc

Oktatással és neveléssel a biztonságosabb környezetért

A biztonság épített környezetünk egyik meghatározó karaktere, amely befolyásolja mindennapi térhasználatunkat és viselkedésünket. Talán tudat alatt elkerülünk bizonyos környékeket, vagy automatikusan átrohanunk egy-egy utcán vagy téren, kényelmetlenül, bizonytalanul vagy éppen veszélyben érezzük magunkat bizonyos városi helyzetekben. Az építészeti bűnmegelőzés praktikus tanácsok és kreatív megoldások segítségével hívja fel a figyelmet arra, hogy tudatos átalakítással és átgondolt tervezéssel olyan környezetet teremthetünk magunknak, amelyben biztonságban érezzük magunkat, illetve kisebb eséllyel fordul elő bűneset.

A SAFECITY – Biztonság.Város.Közösség. című projekt során a környezet alakításával segített bűnmegelőzés magyarországi lehetőségeit térképezzük fel és népszerűsítjük. A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanáccsal és a Lechner Tudásközponttal való együttműködésünk során fontos volt, hogy gyakorlati példákön keresztül mutathassuk be az építészeti bűnmegelőzésben rejlő lehetőségeket. Az elmúlt évben több kísérleti mintaprojektet is indítottunk, amelyek különböző közösségek: a jövő szakemberei, a településen élők és a fiatalok számára közvetítik az építészeti bűnmegelőzés alapjait és eszközeit.

Hogyan segítheti az oktatás és a nevelés az épített környezet biztonságos kialakítását? Erre a kérdésre kerestük a választ, amikor elindítottuk a Safecity felsőoktatási és középiskolai mintaprojektjét. Míg a felsőoktatási mintaprojektben az előrelátó szakmai tervezés állt a középpontban, addig az iskolai mintaprojektnél a meglévő terek biztonságosabbá tétele volt a cél. A felsőoktatási mintaprojektben problémaközpontú és interdiszciplináris képzési programon keresztül készítettük fel a fiatal, téralakítással foglalkozó szakértőket, építészeket, táj-

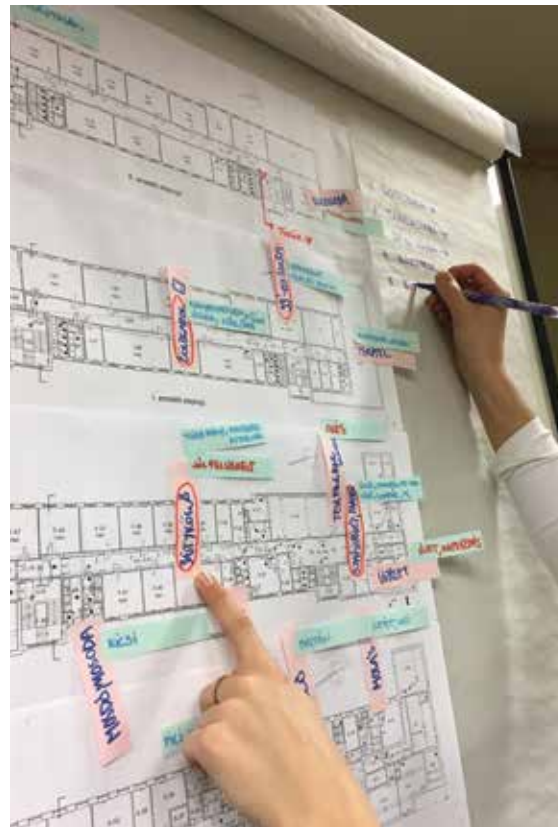
építészeket és környezetpszichológus hallgatókat a városi terek bűnmegelőzési szempontú kialakítására. Iskolai mintaprojektünkben a középiskolás korosztály számára fejlesztettünk egy programsorozatot, amelynek eredményeként a fiatalok környezetalakítási javaslatokkal tudják biztonságosabbá tenni iskolájuk környezetét.

Fiatalok a biztonságos iskolai környezetért

Az egyesülettel hiszünk abban, hogy minden fiatalnak joga van a biztonságos és élhető városi környezethez. És abban is, hogy ők maguk is segíteni tudnak a környezetalakításban. A Safecity projekt keretében tanárokkal és diákokkal közösen dolgoztunk ki ismeretterjesztő anyagot és módszertant középiskolások számára, amelynek segítségével a fiatalok biztonságosabbá tehetik oktatási intézményük belső és külső tereit, valamint az intézmény környezetét.

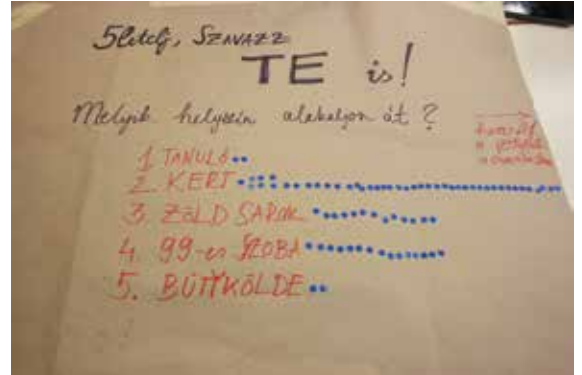
Barkácsolás a Vécsey-s diákokkal

Szubbjektív térképezés a diákokkal

Közös ötletelés a kollégium tereinek biztonságosabbá alakításáról

Közösen átalakítandó helyszínekről szavazott a kollégium közössége

Az alprojekt az óbudai Vécsey János Középiskolai Lánykollégiumban valósult meg, ahol a diákok az egyesülettel együttműködve vizsgálták meg és tettek javaslatokat a kollégium tereinek és környezetének biztonsági szempontú átalakítására. A foglalkozássorozat kialakításakor fontos volt számunkra, hogy az építészeti bűnmegelőzés témaköreit élménypedagógiai módszerek alkalmazásával mutassuk be a gyerekeknek. A foglalkozások ezért széles palettán mozognak: a biztonságérzet feltérképezésétől kezdve (Milyen a biztonságos tér? Hol érezzük biztonságban magunkat?), a terek biztonságos kialakításának különböző aspektusain keresztül (alacsony kerítés, átlátható növényzet, magán- és közterület határainak jelölése stb.) a tényleges környezetalakításig terjed a spektrumuk.

A foglalkozások során hamar kiderült, hogy a kollégiumban fontos bűnmegelőzési lehetőség a változó lányközösségen belül a csapatépítésben, illetve a kollégiumi közösség helyi közösségbe való illeszkedésében rejlik leginkább. Ezért a beavatkozások többsége az identitás, hovatartozás kérdésére reagált, valamint a közösségi kontroll és a tulajdonosi felelősségérzet fejleszté-

sét tűzte ki célul. Megvizsgáltuk a kollégium közösségi tereit, a biztonság szempontjait előtérbe helyezve: ki és mikor használja a tereket, mi a magán- vagy privát terület, mi a közterület, milyen a megvilágítás, milyen a bejáratok és kijáratok kialakítása, milyen a környezet minősége és karbantartása. A vizsgálat az épületen kívül nemcsak a kollégium udvarára terjedt ki, de a szorosan vett környezetet, illetve a kollégiumba vezető útvonalak biztonsági szempontú értékelését is elvégeztük a diákokkal közösen. Az elemzésen túl megoldási javaslatokat is gyűjtötték a fiatalok, amelyek eredményeként megújultak a kollégium belső terei és a kollégium kertje. A feladat azonban itt nem ér véget, pontosabban innen kezdődik a lényeg. A kollégium közössége inentől fogva nélkülünk folytatja majd az utat, amin közösen elindultunk, és a tanárok és diákok közösen gondolkodnak és tevékenykednek majd azért, hogy biztonságosabbá és élhetőbbé alakítsák a tereiket.

Reith Anita és Szilágyi-Nagy Anna
kultúrAktív Egyesület

A kollégium környezetének feltérképezése

Foglalkozás a kollégium biztonsági szempontú feltérképezésére

Safecity

felsőoktatási mintaprojekt a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karán

„Törökbálinti mintaprojekt”

A Safecity törökbálinti felsőoktatási mintaprojektjében a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karának (PTE MIK) elsőéves építőművész MA nappali szakos hallgatói vettek részt. A kísérleti tervezés kurzusba (mely programhoz idén tavaszszal szorosan kapcsolódik a városépítészet tantárgy) integrált program félévéről-félévre a közösségi és magánterek városi környezetben végzett elemzésére és tervezésére összpontosít, kísérleti, azaz olyan tervezési megközelítéseket alkalmazva, amelyek a hétköznapi gyakorlatban még nincsenek, vagy kevésbé vannak jelen (pl. „boldogság” vagy „biztonság” érzetének vizsgálata az épített és természeti környezet összefüggésében).

2019 tavaszi szemesztere a „biztonságos környezet”, illetve „bűnmegelőzés építészeti eszközökkel” témákat ölelte fel, köszönhetően a Safecity – Biztonság. Város. Közösség a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács, a kultúrAktív Egyesület, és a Lechner Tudásközpont közös projektjének. A feladat – tágan értelmezve – Törökbálint város központi tömbjére (Munkácsy Mihály u. – Szent István u. – Patak u. – Dózsa Gy. utca) beépítési tervek készítése volt, amelynek során elsődlegesen az új városháza-épület mögötti terület környezetalakításának ötleteit, lehetőségeit keresték a mintaprojekt kiírói, egy újfajta, bűnmegelőzési szempontokat is alkalmazó környezetalakításban.

A tervezési helyszín megismerésére a Safecity projekt-csapat 2019. február 7-én, a felsőoktatási mintaprojektjének keretében törökbálinti műhelyfoglalkozást szervezett, mely során bemutatásra került az építészeti bűnmegelőzés átfogó témaköre, illetve helyszíni szemle során megismerhették a tervezési

feladat helyszínét. A projektnap közös gondolkodásra is sarkallta a megjelenteket: a helyszín megismerése után a különböző szakterületet képviselő építészek, tájtervezők, pszichológusok – rövid beszélgetés során – megoszthatták egymással gondolataikat különböző szempontból vizsgálódva, ami ismét bizonyította, hogy a fizikai környezetünk értelmezése mennyire összetett, és alapos megfigyelés, valamint komplex megközelítés szükséges működésének tanulmányozása, illetve új elemek beillesztése esetén.

A helyszíni mintatvétel után az egyetem falain belül (és egy alkalommal azon kívül, egy újabb terepgyakorlattal) folytatódott a vizsgálati és tervezési feladat. A félév első részében a készíandó beépítési tervek két irányból közelítették meg. Az egyik irány a bűnmegelőzési ismeretanyag elméleti elsajátításában és elvi alkalmazásában merült ki, kiegészülve a tervezési területtel azonos karakterű építészeti sétával, az „in situ” megfigyelés érdekében (a tervezési területtel azonos karakterű helyszíneken környezetmegfigyelés napnyugta után, Pécsen). Az elméleti anyag során a hallgatók megismerkedhettek az építészeti bűnmegelőzés alapelveivel, az alkalmazandó módszerekkel, valamint a Safecity 1.0 konferencia előadásain keresztül az építészeti, környezeti eszközökkel történő bűnmegelőzésnek a világ számos pontján történő alkalmazásával (CPTED – Crime Prevention Through Environment Design).

Az elméleti ismeretanyag elsajátításával párhuzamosan a tervezés előkészületeként a terület megismerésével, elemzésével, illetve ezek összegzésével kidolgozásra kerültek a megalapozó munkarészek közös, csoportos munka formájában. A feladat során közvetett (morfológia)/beépítettség, közlekedés, zöldfelüle-

Bűnmegelőzés-elmélet a terepen – pécsi séta napnyugta után

Órai konzultáció – PTE MIK, kísérleti tervezés kurzus

Fotó: Györgyák János

MÉRNÖKSZAKMAI FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁSOK SZAKÉRTŐJE

ÉPÍTÉSI PROJEKTEK

EGYEDI BIZTOSÍTÁSI MEGOLDÁSAI

minden szakmai területre

tervezői felelősség

felelős műszaki vezetői
felelősség

műszaki ellenőri
felelősség

beruházáslebonyolítói
felelősség

kivitelezői felelősség

építés-szerelés biztosítás

SZAKMAI TANÁCSADÁS

kárrendezési segítségnyújtás

HUNGARORISK
FELELŐSSÉGGEL 1990 ÓTA

PREFA KONFERENCIA

HAGYOMÁNYRA ÉPÜLŐ INNOVÁCIÓ

2019.10.29

BME
K
ÉPÜLET
díszterem

ELŐADÓK

HORVÁTH SÁNDOR

STEPHAN FERENCZY (BÉCS)

PROF. DR. KISS GYULA DLA

ZOLTÁN BARTAL (RÉVKOMÁROM)

NEMERE JUDIT

PANDULA ANDRÁS

KRIZSÁN ANDRÁS DLA

PATAKY RITA

INFO: WWW.PREFA.HU

A rendezvény kamarai akkreditációja folyamatban.

**Több mint téglá.
Yntelligens építkezés.**

**HŐSZIGETELÉS
PÁRASZABÁLYOZÁS
TEHERBÍRÁS**